

PROKON Wind Energy Finland Oy
Företagaregatan 13
65380 Vasa

Viite/Referens Vindkraftsprojektet i Hedet–Björkliden

Kontaktmyndighetens utlåtande om programmet för miljökonsekvensbedömning av vindkraftsprojektet Hedet–Björkliden

1. Uppgifter om projektet och förfarandet vid miljökonsekvensbedömning

1.1. Uppgifter om projektet

Projektets namn:	Vindkraftsprojektet Hedet–Björkliden
Den projektansvarige:	PROKON Wind Energy Finland Oy, Företagaregatan 13, 65380 Vasa
Den projektansvariges MKB-konsult:	Ramboll Finland Oy, Ruukintie 54, 60100 Seinäjoki
Kontaktmyndighet:	Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten, Torggatan 40, 67101 Karleby
Bedömningsprogrammet har anlänt:	5.11.2013

1.2. Förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (MKB)

Syftet med MKB-förfarandet är att främja identifiering, bedömning och iakttagande av projektets betydande miljökonsekvenser i planeringen och beslutsfattandet samt att samtidigt öka medborgarnas tillgång till information och möjligheter att delta. I MKB-förfarandet fattas inga beslut om projektet, utan målet är att producera mångsidig information till grund för beslutsfattandet.

Vindkraftsbyggande fordrar ett förfarande vid miljökonsekvensbedömning alltid när projektet omfattar minst 10 vindkraftverk eller den totala effekten av vindkraftverken är minst 30 MW (MKB-förordningen 713/2006).

I det första av bedömningsförfarandets två skeden behandlas miljökonsekvensbedömningsprogrammet, som är den projektansvariges plan om vilka alternativ det finns för projektet, vilka miljökonsekvenser som ska utredas och med vilka metoder samt hur bedömningsförfarandet kommer att ordnas. På basis av utlåtandena och åsikterna som framförs om bedömningsprogrammet ger kontaktmyndigheten ett eget utlåtande om programmet.

På basis av utlåtandena och åsikterna som framförs om bedömningsprogrammet utarbetas en miljökonsekvensbeskrivning, som ger information om projektet och projektalternativen samt en enhetlig uppskattning av deras miljökonsekvenser. Utgående från utlåtandena och åsikterna som ges om beskrivningen sammanställer kontaktmyndigheten ett eget utlåtande, i vilket granskas hur kraven som ställs på innehåll-

let i en bedömningsbeskrivning enligt MKB-förordningen har fullföljts. MKB-förfarandet avslutas i och med detta.

Bedömningsbeskrivningen och kontaktmyndighetens utlåtande om beskrivningen bifogas till eventuella tillståndsansökningar eller andra ansökningar som fordras för att projektet ska kunna genomföras. I beslut om projektet måste det framgå på vilket sätt bedömningsbeskrivningen och kontaktmyndighetens utlåtande om den har beaktats.

1.3. Uppgifter om projektet, dess syfte och läge

Projektets syfte och läge

Bakgrunden till projektet är de internationella och nationella klimat- och energipolitiska målen som gäller förnyelsebara energiformer bl.a. utökningen av vindkraftens andel. Syftet med vindkraftsparken Hedet–Björkliden är att producera elektricitet med vindkraft för inmatning i det riksomfattande elnätet, vilket betyder att projektet anses stöda ovan nämnda mål. De planerade vindkraftverkens sammanlagda effekt skulle således vara högst ca 84 MW. I bedömningsprogrammet konstateras att vindkraften är en ekologiskt mycket hållbar energiproduktionsform, eftersom energikällan är förnybar och konsekvenserna för miljön är obetydliga jämfört med kraftverk som använder fossila bränslen. Vindkraftverken ger heller inte upphov till koldioxid eller andra luftföroreningar.

Den projektansvariga är PROKON Wind Energy Finland Oy, som planerar att bygga högst 28 vindkraftverk på området Hedet–Björkliden i Övermark–Rangsby i Närpes. Projektområdet ligger cirka 18 kilometer norr om Närpes centrum, på ett skogbevuxet åsområde mellan Övermark och Rangby. Projektområdet består av två separata delområden, av vilka det östra delområdet är Hedet och det västra delområdet Björkliden. På området kommer man utöver vindkraftverken att bygga nödvändiga bygg- och servicevägar samt elöverföring till det riksomfattande elnätet. Vindkraftsparken kommer att anslutas till nätet med elstationen som byggs på området och därifrån vidare till elstationen i Övermark med en 110 kV:s luftledning som byggs till EPV Regionnät Ab:s 110 kV:s kraftledning Närpes–Vasklot. Alternativt kan elöverföringen från elstationen på projektområdet ske med en 110 kV:s luftledning till 400 kV:s elstationen som byggs i Pörtom bredvid den nuvarande kraftledningen Kristinestad–Toby.

Enligt bedömningsprogrammet är projektområdets miljö obebyggd ekonomiskog och myrmark och den huvudsakliga markanvändningsformen är jord- och skogsbruk samt växthusodling. Enligt bedömningsprogrammet finns tre marktäckningsplatser enligt marktäckningslagen i området. I projektområdet finns ingen fast bebyggelse eller fritidsbosättning, även om det finns ett bostadshus och en fritidsbostad på mindre än en kilometers avstånd från de planerade vindkraftverken. Inom två kilometers radie från projektområdet finns 180 bostadshus och 8 fritidsbostäder. I projektområdet finns inga klassificerade grundvattenområden eller sjöar, men ytvattnen rinner i skogs- och myrdiken ut i Närpes å. Ett regionalt värdefullt landskapsområde finns knappt en kilometer öster och sydost om projektområdet. Närmaste Natura 2000-område ligger cirka 1,1 kilometer nordost om närmaste kraftverk.

Delområdet Hedet omfattar cirka 9,8 km² och det västra delområdet Björkliden cirka 5,3 km². Den projektansvariga har ingått avtal med sammanlagt 170 markägare om vindkraftverkens preliminära platser för alla kraftverk. Största delen av fastigheterna ägs av privatpersoner. Vid behov förs förhandlingar om eventuella ändringar av arrendeområdena.

Uppgifter om projektet

Enligt planerna kommer det att byggas 28 vindkraftverk i projektområdet. Vindkraftsparken Hedet–Björkliden består av vindkraftverk inklusive fundament, servicevägar, jordkablar mellan kraftverken och elstationen, vindkraftsparkens elstation och kraftledningar, med vilka vindparksområdet ansluts till stamnätet. Delområdena i det planerade projektområdet för vindkraftsparken omfattar sammanlagt ca 15,1 km².

Ett vindkraftverk består av ett stälcyndertorn, som placeras på ett fundament, samt av rotor, rotorblad och maskinhus. I vindkraftsprojektet Hedet–Björkliden granskas kraftverkstorn som är 142 meter höga och rotorns diameter är 116,5 meter. Det är fråga om vindkraftverkstypen P3000-116, som tillverkas av den projektansvariga. Kraftverkens enhetseffekt skulle vara 3 MW och den totala höjden 200 meter. Målet är att vindkraftsparken börjar byggas år 2015 och att den är färdig år 2016.

I det planerade vindkraftsområdet byggs en elstation. Vid elstationen transformeras kablarnas spänningsnivå (20–45 kV) till nivån för överföringsspänning (110 kV). Vid vindkraftverken höjs spänningen till de interna kablarnas spänningsnivå i varje kraftverks egen transformator. Elöverföringen från vindkraftverken till elstationen sker i jordkablar. Jordkablarna placeras huvudsakligen i samband med servicevägarna. Elöverföringen från vindkraftsparken till riksnätet sker antingen så att vindkraftsparken ansluts till en elstation som ska byggas i vindkraftsparken och därifrån byggs en 110 kV luftledning till Övermark elstation vid den 110 kV:s kraftledning Närpes–Vasklot som EPV Regionalnät Ab äger eller så sker elöverföringen från projektområdets elstation med en 110 kV:s luftledning till den 400 kV:s elstation som eventuellt ska byggas i Pörtom.

Enligt bedömningsprogrammet behövs i den nya ledningsgatan vanligen en minst 26 meter bred röjd ledningsgata för en 110 kV:s kraftledning samt 2 x 10 meter breda kantzoner där träbeståndet hålls lågt. Kraftledningens totala utrymmesbehov är således ca 46 meter.

1.4. Alternativ som granskas i miljökonsekvensbedömningen

Vindkraftsparken

I konsekvensbedömningen granskas enligt bedömningsprogrammet två alternativ för genomföringen av projektet (1 och 2). Det ena alternativet har delats upp i två underalternativ (1A och 1B) som skiljer sig från varandra i fråga om Björklidenområdet. Dessutom granskas ett s.k. nollalternativ, i vilket projektet inte genomförs. I alternativen varierar antalet vindkraftverk. Alternativen som jämförs i MKB-förfarandet är följande:

Alternativ 1A

På Övermark–Rangsbyområdet i Närpes byggs en vindkraftspark med högst 28 vindkraftverk (Björkliden 10 vindkraftverk och Hedet 18 vindkraftverk). Vindkraftverkets enhetseffekt är 3 MW och deras totala höjd är 200 meter.

Alternativ 1B

På Övermark–Rangsbyområdet i Närpes byggs en vindkraftspark med högst 25 vindkraftverk (Björkliden 7 vindkraftverk och Hedet 18 vindkraftverk). Vindkraftverkens enhetseffekt är 3 MW och deras totala höjd är 200 meter.

Alternativ 2

På Övermark–Rangsbyområdet i Närpes byggs en vindkraftspark med högst 18 vindkraftverk (Hedet 18 vindkraftverk). Vindkraftverkens enhetseffekt är 3 MW och deras totala höjd är 200 meter.

Alternativ 0

I alternativ 0 byggs den planerade vindkraftsparken på Övermark–Rangsbyområdet i Närpes inte. Detta alternativ utgör jämförelsealternativ i bedömningen. Det innebär att motsvarande elmängd produceras någon annanstans och med andra elproduktionssätt.

Elöverföring

Vindkraftsparkens interna elöverföring från vindkraftverken till vindkraftsparkens egen elstation ska ske med jordkablar, som placeras främst i kabeldiken i anslutning till servicevägarna. Vid elstationen transformeras kablarnas spänningsnivå (20–45 kV) till nivån för överföringsspänning (110 kV). Det finns två alternativ för elöverföringen från vindkraftsparken till riksnätet.

Alternativ 1

I det första alternativet ansluts vindkraftsparken till en elstation som ska byggas i vindkraftsparken och därifrån byggas en 110 kV:s luftledning till Övermark elstation vid den 110 kV kraftledning Närpes–Vasklot som EPV Regionalnät AB äger (alternativ 1). I det här alternativet är den nya kraftledningen som ska byggas cirka 2,2 kilometer lång, varav cirka 1,2 kilometer går parallellt med en befintlig kraftledning och 1,0 kilometer i en ny kraftledningskorridor.

Alternativ 2

I det andra alternativet sker elöverföringen från projektområdets elstation med en 110 kV:s luftledning till den 400 kV:s elstation som eventuellt ska byggas i Pörtom vid Fingrid Oyj:s 220 kV + 220 kV (400 kV) kraftledning Kristinestad–Toby (i det här alternativet blir kraftledningen cirka 20 km lång, elstationens placering är ännu inte närmare bestämd). Det är möjligt att en ny 400 kV elstation byggas vid ledningen Kristinestad–Toby, om vindkraftsprojekten i närområdet kommer att ha en kapacitet på minst 250 MVA. Den noggrannare planeringen av ledningens sträckning och elstationens placering samt uppgifter om naturen preciseras senare i den fortsatta planeringen.

1.5. Planer, tillstånd och beslut som fordras för projektet

I bedömningsprogrammet beaktas planläggning, bygglov, bygglov enligt elmarknadslagen, undersöknings- och inlösningsstillstånd för kraftledningen, övriga tillstånd för byggande, miljötillstånd, flyghindertillstånd, anslutningsavtal till elnätet, avtal med markägarna och Naturabedömning. Nedan beskrivs vissa för MKB-förfarandet viktiga planer, tillstånd och beslut som hör samman med genomföringen av projektet.

Landskapsplaner

Vindkraftsområdet:

I bedömningsprogrammet behandlas i ord och i bild 25 hur vindkraftsområdet Hedet-Björkliden placeras i Österbottens landskapsplanskarta. Följande planbeteckningar finns inuti eller på gränsen till projektområdena:

- Delområdet Björkliden gränsar till en förbindelseväg. Nära delområdet finns en bybeteckning (Rangsby), för vilken det finns en planbestämmelse: Vid planering av markanvändningen skall strävan vara att stärka byns ställning genom att sammanjämka behoven beträffande boende och näringsverksamhet samt genom att utveckla byns kärnområde så att dess funktioner, bybild och trafikarrangemang är funktionella. Översvämningskänsliga områden bör inte anvisas för byggande. Särskild uppmärksamhet bör fästas vid att anpassa byggande till bymiljön och ordna vattenförsörjningen. I närheten går också en kulturhistoriskt värdefull vägsträckning, för vilken det finns en planeringsrekommendation: Vid områdesplanering skall strävan vara att i tillämpliga delar främja användningen av de historiska rutterna som turist- och friluftsleder så att vägsträckningarna samt deras kulturhistoriska och landskapsmässiga värden bevaras.
- Genom Hedet går en cykelled. Det sydöstra hörnet berörs av en beteckning (mk) för utveckling av å- och älddalar, för vilken det finns en planeringsbestämmelse: Kommunalt samarbete och gemensamma planeringsprinciper bör utvecklas för älv- och ådalarna. Genom områdesanvändningen bör funktionerna i å- och älddalarnas avrinningsområden styras så att de främjar förbättring av vattendragens tillstånd. Översvämningskänsliga områden bör inte anvisas för byggande. Även de värden som hänför sig till kulturlandskapet bör beaktas i områdesplaneringen. När landsbygden utvecklas bör målen för landsbygdsnäringarna, den fasta bebyggelsen och fritidsbebyggelsen sammanjämkas. Den allmänna planeringsbestämmelsen gäller alla å- och älddalar i landskapet inklusive Kyro älddal. Det aktuella området har beteckningen mk-2, som avser Närpes ådal, för vilken det finns en egen planeringsbestämmelse: Vid områdesplanering bör man främja förbättring av vattenkvaliteten, mångsidig användning av området och bevarande av de värden som hänför sig till kulturlandskapet.

Nära delområdet Hedet finns ett område som är nationellt värdefullt med tanke på kulturmiljön eller landskapsvärden, för vilket det finns en planeringsbestämmelse: Vid planering och användning av samt byggande i områdena skall bevarandet av de värden som hänför sig till kultur- och naturarvet främjas. Vid detaljerad planering skall landskapsområdenas och den byggda kulturmiljöns helheter, särdrag och tidsmässiga skiktning beaktas. Kulturlandskapet klyvs av en mv-3-beteckning som avser ett område med turistattraktioner/utvecklingsområde för turism och rekreation och här särskilt Närpes ådal. I planbeskrivningen nämns i fråga om naturen rekreativsmöjligheterna längs Närpes å och i fråga om kultur Ådalens slättlandskap och tystnad samt bandbebyggelsen längs vägen Pörtom-Övermark-Närpes; området runt Närpes kyrka, Sanemossen och områdets fornlämningar. Cykelleden fortsätter utanför Hedets område där det även finns en paddlingsled. I närheten finns dessutom ett område som hör eller har föreslagits ingå i nätverket Natura 2000, för vilket det finns en planeringsbestämmelse: När områdesanvändningen planeras skall det tillses att sådana naturvärden inte i betydande grad försämras för vilkas skydd området har införlivats i nätverket Natura 2000. Med lite andra gränser är området också ett naturskyddsområde som har inrättats eller är avsett att inrättas enligt myrskyddsprogrammet.

- Nära delområdet Hedet går också en kraftöverföringsledning. Enligt planeringsbestämmelsen bör de nuvarande ledningsområdena för kraftledningarna i mån av möjlighet utnyttjas när kraftledningsnätet fastställs. I planbeskrivningen konstateras att de nuvarande, befintliga kraftledningarna med en spänningsnivå över 110 kV ingår i landskapsplanen. När kraftöverföringsnätet fastställs bör man enligt de riksomfattande målen för områdesanvändningen försöka placera nya kraftledningar i första hand i samband med de befintliga kraftledningarna. Med avsikt på landskapets kraftöverföringsnät sträcker sig de viktigaste högspänningsledningarna från Kristinestads kraftverk till Toby elstation och därifrån vidare till Ventusneva elstation i Mellersta Österbotten. På detta avsnitt finns förutom kraftledningen som dimensionerats för 400 kV:s spänning även de gamla kraftledningarna som har dimensionerats för 220 kV och 110 kV. Kraftledningen för 400 kV övergår i Sorvast i Nykarleby till en skild ledningssträcka som går via Bennäs och Kållby i Pedersöre till Ytterbråtö i Kronoby, där kraftledningen finns i samma ledningsgata som två andra kraftledningar. I denna ledningsgata går även 220 kV:s kraftledningen från Seinäjoki till Ventusneva. Från kraftverket på Björnön i Kristinestad går en 220 kV:s kraftledning till elstationen i Ulfsby. På avsnittet Kristinestads kraftverk–Flybäcken har ledningen byggts för 400 kV:s spänningsnivå. I framtiden har man för avsikt att höja spänningen i kraftledningen Flybäcken–Ulfsby till 400 kilovolt. I landskapsplanen finns även en reservation för en ny 400 kV:s kraftledning mellan elstationerna i Toby och Seinäjoki. Reservationen för den nya kraftledningen placeras i samband med den nuvarande 110 kV:s kraftledningen mellan Seinäjoki och Toby. Utöver ovan nämnda kraftledningar finns det flera regionalt viktiga 110 kV:s kraftledningar i landskapet såsom även nya 110 kV:s ledningsreservationer som antecknas i landskapsplanen.

I förslaget till Österbottens etappplansplan 2 ligger vindkraftsområdet Hedet–Björkliden till största del innanför områdena Norrskogen–Hedet (22 och 23).

Elöverföringen:

I fråga om elöverföringen har planläggningen inte behandlats i bedömningsprogrammet. Alternativ 1 omfattas dock av ovan nämnda beteckningar inklusive planeringsbestämmelser som nämns i samband med delområdet Hedet, eftersom kraftledningen kommer att gå i ett område som är nationellt värdefullt med tanke på kulturmiljön eller landskapsvärden där det finns beteckningar för område för energiförsörjning, mv-3, cykelled och kraftöverföringsledning. I fråga om det andra alternativet kan granskningen inte göras på basis av bedömningsprogrammet, eftersom alternativets rutt inte har beskrivits tillräckligt noggrant.

Övrig planläggning och bygglov

Vindkraftsområdet:

Enligt bedömningsprogrammet finns ingen gällande generalplan eller detaljplan för det planerade projektområdet. Enligt programmet är avsikten att förena delgeneralplaneringen av vindkraftsområdet Hedet-Björkliden med förfarandet vid miljökonsekvensbedömning.

Byggande av vindkraftverken och elstationerna fordrar bygglov enligt markanvändnings- och bygglagen (132/1999). Bygglovets söks av områdets innehavare. Förutsättningen för att bygglov ska beviljas är bl.a. att MKB-förfarandet har avslutats.

Elöverföringen: I fråga om elöverföringen saknas behandlingen av planläggningen i bedömningsprogrammet.

Övriga tillstånd och beslut

Byggande av höga objekt, såsom vindkraftverk, fordrar flyghindertillstånd enligt 165 § i luftfartslagen (1194/2009). Tillståndet söks av Trafiksäkerhetsverket TraFi. Även försvarsmaktens utlåtande är nödvändigt.

Miljö tillstånd enligt 28 § i miljöskyddslagen (86/2000) behövs om vindkraftverken medför sådant oskäligt besvär för grannarna som avses i lagen om vissa grannelagsförhållanden. Vid miljö tillståndsprövningen beaktas bl.a. bullret som kraftverken orsakar samt ljus- och skugggrörelsen som de snurrande rotorbladen ger upphov till. Till en eventuell tillståndsansökan bifogas bedömningsbeskrivningen och kontaktmyndighetens utlåtande om bedömningsbeskrivningen.

Enligt 18 § i elmarknadslagen (386/1995) ska tillstånd för byggande av en elledning för en nominell spänning på minst 110 kilovolt begäras hos elmarknadsmyndigheten, dvs. Energimarknadsverket. För fältundersökningarna behövs undersökningstillstånd enligt 84 § i lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/1977) av Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland. För byggande av kraftledningarna behövs inlösningstillstånd enligt 5 § i lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter av statsrådet. Om inlösningstillstånd söks för en kraftledning och det är fråga om inlösen som är av mindre betydelse med avseende på allmänt och enskilt intresse, avgörs ansökan om inlösningstillstånd av den behöriga lantmäteribrå. Koppling av kraftverken till regionnätverket fordrar anslutningsavtal.

Genomföring av projektet fordrar också avtal med markägarna eller myndigheten som förvaltar området.

Behovet av undantagslov enligt naturvårdslagen kan komma ifråga i vindkraftsprojekt, men planerna bör göras så att tillstånd inte ska behövas. Tillstånd enligt vattenlagen behövs om t.ex. kablar dras under vattendrag.

1.6. MKB-förfarandets anslutning till förfaranden enligt andra lagar

Enligt bedömningsprogrammet (kapitel 7.1) utarbetas en delgeneralplan för Hedet-Björklidens vindkraftspark samtidigt som miljökonsekvensbedömningen pågår. Det sägs att då planen utarbetas beaktas de synpunkter som framkommit i miljökonsekvensbedömningen och utgående från dem görs mera detaljerade avgränsningar av den planerade kraftverksplaceringen och de tekniska egenskaper-na.

Kontaktmyndigheten påpekar att förfarandet vid miljökonsekvensbedömning och planläggningsprocessen är förfaranden enligt olika lagar och att de framskrider i enlighet med den egna lagstiftningen. MKB- och planläggningsprocesserna kan framskrida gradvis med MKB-processen före, men planläggningen kan även kräva egna tilläggsutredningar och samtidigheten som framförs i bedömningsprogrammet förverkligas således endast delvis.

2. Kungörelse av bedömningsprogrammet och hörande

Bedömningsprogrammet och kungörelsen har varit framlagda 6.11–10.12.2013 under tjänstetid på de officiella anslagstavlorna i Närpes, Kurikka och Östermark. Kungörelsen och bedömningsprogrammet skickades också till stadsbiblioteken i Närpes och Kristinestad samt kommunbiblioteket i Östermark för att läggas fram för allmänheten under kungörelsetiden. Kungörelsen har publicerats på Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbottens webbplats på adress: www.miljo.fi/hedetbjorklidenvindMKB.

Om bedömningsprogrammet ordnades ett evenemang för allmänheten tisdagen 19.11.2013 i Närpes (Övermarks ungdomsförening, Smedsvägen 1, 64610 Övermark). Evenemanget ordnades enligt principen om öppet hus och allmänheten hade möjlighet att diskutera projektet med aktören, planläggaren, konsulten och kontaktmyndigheten i MKB-förfarandet. I evenemanget deltog ca 40 personer.

Enligt bedömningsprogrammet har en uppföljningsgrupp sammanställts för att stöda bedömningsförfarandet. Gruppens mål är att främja informationsförmedlingen och –utbytet mellan den projektansvarige, myndigheterna och olika intressegrupper.

Utlåtande om bedömningsprogrammet har begärts av följande instanser: Anvia ABp, Digita Networks Oy, DNA Oy, EPV Regionnät Ab, ELY-centralen i Södra Österbotten/Ansvarsområdet för trafik och infrastruktur, Etelä-Pohjanmaan liitto, Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseo, Elisa ABp, Finavia, Fingrid ABp, Finlands skogscentral/Kusten, Fortum Elöverföring ABp, Flygvapnets stab, Meteorologiska institutet, Korsnäs kommun, Kurikka stad, Trafiksäkerhetsverket Trafi, Lindgrens Åkeri kb, Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland, Västkustens miljöenhet, Västra Finlands militärläns stab, Världsnaturfonden (WWF) Finlands havsörnsgrupp, Malax kommun, Marinens stab, Forststyrelsens Österbottens naturtjänster, Metsänhoitoyhdistys Etelä-Pohjanmaa, MTK Etelä-Pohjanmaa, Museiverket, Närpesnejdens jaktvårdsförening/Ola Knöös, Närpes stad, Närpesnejdens viltvårdsförening/Ola Knöös, ELY-centralen i Österbotten/Ansvarsområdet för näringar, arbetskraft, kompetens och kultur, ELY-centralen i Österbotten/Fiskerihushållning, Österbottens förbund, Österbottens museum, Österbottens vatten och miljö r.f./Eeva-Kaarina Aaltonen, Huvudstaben, Rangsbys byråd/Bengt Österberg, Rangsbys jaktförening/Kenneth Ström, Rangsbys ungdomsförening/Christina Enholm, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet/Vasa, Skogs-vårdsföreningen Österbotten rf, Finlands naturskyddsförbund/Österbottens disktrikt r.f., Suomen Erillisverkot Oy, Finlands skogscentral/Etelä- ja Keski-Pohjanmaa, Finlands viltcentral/Österbotten, Suupohjan lintutieteellinen yhdistys/pj. Jukka-Pekka Taivalmäki, Sydbottens Natur och Miljö/Sonja Grönholm, Telia Sonera Finland ABp, Östermark kommun, Kommunikationsverket, Yttermark jaktförening/Tomas Yrjans, Yttermark ungdomsförening/Tom-Christer Sand, Österbottens svenska producentförbund r.f., Övermark byråd/Carita Stenberg, Övermark jaktklubb/Ronny Westerback och Övermarks ungdomsförening/Anders Järvinen. Dessutom begärdes kommentarer av ELY-centralen i Södra Österbottens enhet för områdesanvändning och vattentjänster, enheten för naturmiljön, Vattenresursenheten och Miljöskyddsenheten.

3. Sammandrag av utlåtanden och åsikter

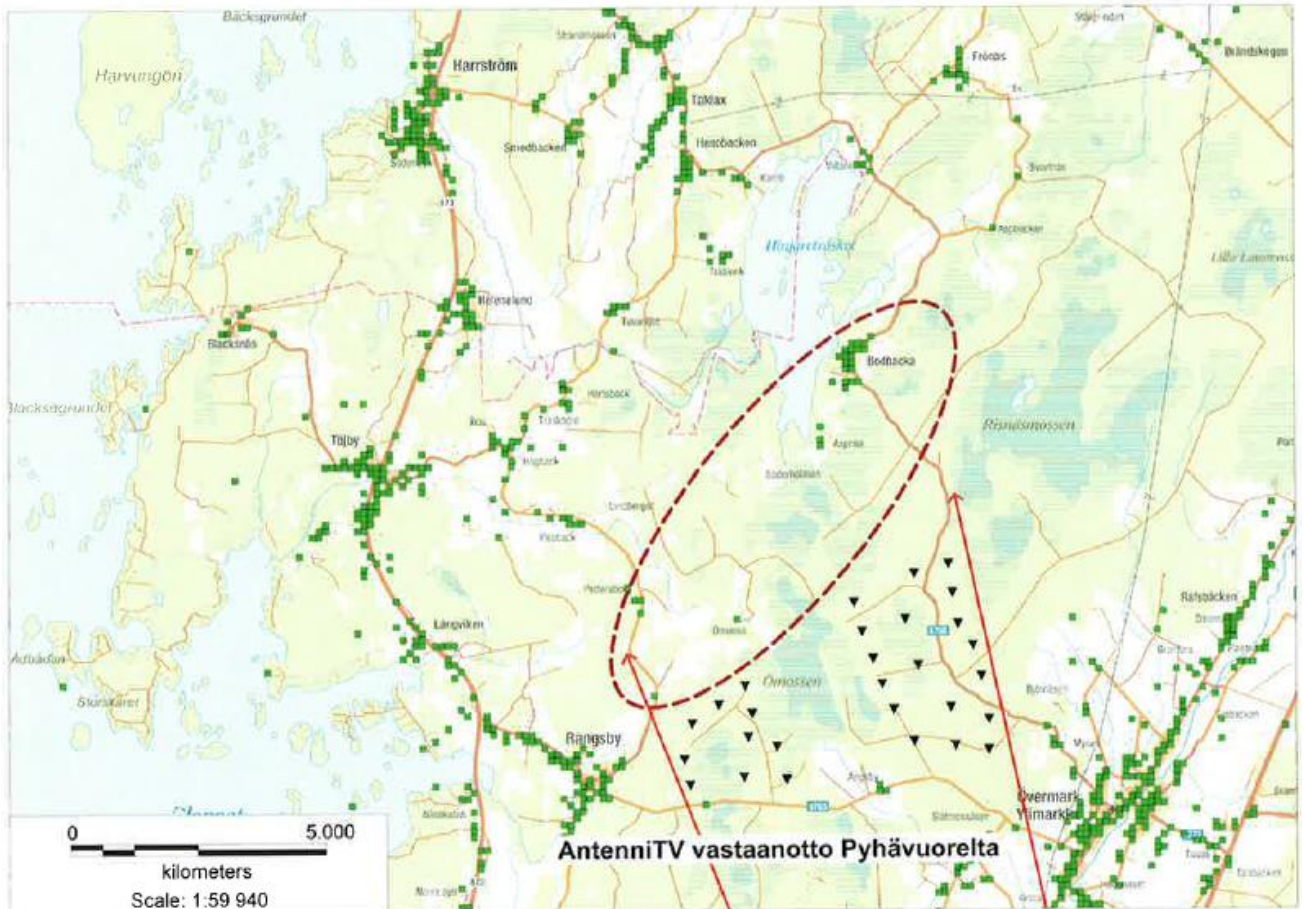
Sammanlagt 20 utlåtanden och 2 åsikter har lämnats in om bedömningsprogrammet.

I ställningstagandena fäste man mest uppmärksamhet vid elöverföringen. Även beaktande av övriga vindkraftsprojekt i närheten och deras sammantagna konsekvenser lyftes ofta fram såsom även buller-konsekvenserna och konsekvenserna för naturvärdena och kulturlandskapet. I övrigt varierade ämnesområdena som fäst uppmärksamhet allt från bl.a. vägar, landskapsplanering, begründande av alternativ, områdets jakt och annan markanvändning till försvaret.

Sammandrag av utlåtanden och av åsikter om bedömningsprogrammet:

Digita Networks Oy

I bilden nedan visas de planerade vindkraftverken med svarta trianglar och befolkningen som bor i området med gröna bollar. Runt de planerade vindkraftverken sköts TV-mottagningen med antenn från Bötomborgen. På bilden visas med den brunstreckade linjen det mest problematiska området där TV-mottagningen med antenn går direkt över de planerade vindkraftverken. I området bor ca 70 personer. Mellan vindkraftsparken Hedet-Björkliden och Bötomborgens huvudstation har dessutom tidigare planerats vindkraftsparken i Lappfjärd (67 vindkraftverk). Det är mycket möjligt att vindkraftverken medför störningar i TV-mottagningen med antenn i det avgränsade området. Vindkraftverken stör inte Digitas dataöverföringsförbindelser (länkar).

EPV Regionnät Ab

EPV Regionnäts elöverföringsnät: I alternativ 1 framför Prokon Wind Energy Finland Ab att vindkraftsparkens elnätsanslutning byggs till den befintliga 110 kV:s elstationen i Övermark, genom vilken EPV Regionnät Ab:s 110 kV:s ledning går. Den aktuella elstationen och kraftledningen är en del av det s.k. ringnätet och fungerar regionalt parallellt med stamnätet. Det regionala nätet har en gång i tiden planerats och byggts för landskapets elförbrukningsbehov, inte för betydande elproduktion. EPV Regionnät Ab anser att vindkraftsparken Hedet-Björkliden inte kan anslutas till elöverföringsnätet i Övermark utan att överföringskapaciteten utökas från högspännings distributionsnätet till stamnätet. Detta framhävs särskilt av att olika aktörer planerar många andra vindkraftsprojekt i närområdet. EPV Regionnät Ab framhäver särskilt att elöverföringsnätet är en helhet som sträcker sig från distributionsnätet på högspänning vid anslutningspunkten ända fram till stamnätet, varvid konsekvenserna för nätverket och miljön bör utredas tillräckligt övergripande.

En ny elstation: Eftersom det planeras över 1000 MW:s vindkraftsproduktion i triangeln Vasa-Närpes-Seinäjäki, har Fingrid Abp gjort en preliminär plan om att bygga en 400/110 kV:s transformatorstation i närheten av Pörtom. I MKB-programmet har detta framförs som alternativ 2 för elanslutningen. EPV Regionnät Ab anser att detta är en bra lösning. Avsikten är att till transformatorstationen samla all vindkraftsproduktion som det nu inte är tekniskt möjligt att koppla till det befintliga elnätet. Stamnätsbolaget Fingrid förutsätter samarbete av projekterarna och minst 250 MW:s anslutningseffekt och förbindelse till att bygga den nya elstationen för att projekten ska kunna anslutas till elöverföringsnätet. Fingrid Abp ordnade ett möte om detta 3.10.2013 då det aktuella området projekt var upp till behandling. Den nya elstationen skulle erbjuda alla vindkraftsutvecklare möjlighet att ansluta sig till elnätet, varvid det inte skulle bli något hinder för parterna att genomföra sina planer. EPV Regionnät Ab har inget annat att anmärka, men begär att få information om hur projektet framskrider.

ELY-centralen i Södra Österbotten, ansvarsområdet för trafik och infrastruktur

ELY-centralen i Södra Österbottens ansvarsområde för trafik och infrastruktur har inget att anmärka på MKB-programmet. I programmet utlovas utredningar om projektets konsekvenser för trafiken och vägnätets problempunkter, bl.a. broarna.

Fingrid Abp

Fingrid Abp är ett riksomfattande stamnätsbolag som på basis av elmarknadslagen ansvarar för att elsystemet i Finland ska fungera enligt villkoren i elnätstillståndet som bolaget har beviljats. Nätinnehavaren bör på begäran och mot skälig ersättning ansluta verksamhetsområdets elanvändningsplatser och elproduktionsanläggningar som uppfyller de tekniska kraven till sitt elnät. Stamnätsanslutningarna bör uppfylla de tekniska kraven som framförs i Fingrids allmänna anslutningsvillkor. Utöver de allmänna anslutningsvillkoren bör kraftanläggningarna uppfylla Fingrids systemtekniska krav. Varje anslutning förhandlas fram med separat anslutningsavtal från fall till fall. Anslutningsalternativen som framförs i MKB-programmet överensstämmer med förhandlingarna som har förts med den projektansvarige och Fingrid har inget att anmärka på programmet.

Meteorologiska institutet

I MKB-programmet nämns inget om vindkraftverkens eventuella skadliga konsekvenser för väderradaranläggningarna. Hedet-Björkliden ligger på mer än 100 km:s avstånd från Meteorologiska institutets väderradar i Vimpeli och Ikalis. Det är således inte nödvändigt att noggrannare utreda behovet, men det bör dock nämnas i bedömningen.

Trafiksäkerhetsverket TraFi

Vindkraftverken utgör flyghinder, vilket betyder att deras konsekvenser för flygtrafiken och flygsäkerheten bör utredas. I 165 § i luftfartslagen (1194/2009) förutsätts flyghindertillstånd för att resa vindkraftverk, för lyftkranar som behövs för att sätta upp dem och eventuella andra höga hinder som är nödvändiga för projektet. Den som uppför hindren söker tillståndet av trafiksäkerhetsverket som beviljar tillstånd för att resa hindret i enlighet med tillståndsvillkoren om inte flygsäkerheten riskeras eller flygtrafiken störs.

I flyghindertillståndet anges hindrets största räckvidd (maximala höjd) från markytan där hindret står. Hindret måste märkas ut och belysas med flyghinderljus i enlighet med villkoren. Den som sätter upp hindret måste i enlighet med flyghindertillståndsförfarandet säkerställa att flygsäkerheten eller flygtrafiken inte utsätts för fara eller olägenheter. För att utreda detta framför Trafiksäkerhetsverket att det av delgeneralplanen för vindparksområdet ska framgå områdets högsta möjliga hinderhöjd mätt från havsytan. Detta är nyttig information för senare planeringsskeden. Informationen kan utredas i Finavia Abp:s geografiska informationsmaterial.

Ur trafiksäkerhetssynpunkt bör också eventuella konsekvenser för övriga trafikformer utredas när det gäller vindkraftsparkens planerade läge. Aspekter som bör bedömas i projektplaneringen och även i genomföringen av projektet är bl.a. av säkerhetsskäl fastställda avstånd t.ex. till vägar och järnvägar samt eventuella konsekvenser för trafikövervakningsradar. Som allmän kommentar anser Trafi att det också är viktigt att vindkraftsbyggandets konsekvenser för trafiksäkerheten och trafikens smidighet utreds i planeringsskedet och beaktas när projektet genomförs.

Västkustens miljöenhet

Väsentligt är att avgränsningen och omfattningen av kraftverksområdet samt placeringen av de enskilda vindkraftverken planeras väl så att olika slag av negativa konsekvenser för bosättning, landskap, rekreation, miljö och natur minimeras. Vindkraftverken i öster är planerade nära kulturlandskap.

Placeringen av kraftverken får inte vara sådan att Miljöministeriets gränsvärden för buller överskrids. För fast- och fritidsbosättning bör inte gränsvärdet på 40 dB respektive 35 dB nattetid få överskridas. Ljus- och skuggeffekter från vindkraftverken får förekomma under så kort tid av året att inga oskäligen olägenheter uppstår vid de störda objekten i omgivningen. Ifall anmärkningar och riktvärden för buller och skuggningseffekter följs krävs inget miljötillstånd. De senaste anvisningarna om mätning och modellering av vindkraftverksbuller bör användas under MKB-förfarandet.

Mer information om olika naturinventeringar, både utförda och planerade, bör inkluderas. De olika naturinventeringsrapporterna bör göras tillgängliga som bilagor i MKB:n. Fungerar Ömossen mellan de planerade vindkraftsområdena nu som rastplats och kommer flyttfåglar att välja att passera mellan områdena? En presentation av flyttfåglarnas tänkbara väjningsrutten, även beaktande övriga vindkraftprojekt i närheten, kunde inkluderas. Vindkraftsparken är relativt nära havet och Hinjärnträsket och havsörnarnas och fiskgjusens flygrutten inom området bör utredas noggrant för att minimera kollisionsrisken. Uppföljning av buller- och skuggningseffekter samt påverkan på naturen (t.ex. på flyttstråk) bör även uppföljas under och efter bygget av kraftverken. När kraftverken byggs skall sådana alternativ och åtgärder som minskar kollisionsrisken för fåglar väljas.

Det kortare alternativet 1 för dragning av elledningar bör prioriteras. En karta med vägdragningar (nya och förstärkta) till och i projektområdet kunde presenteras. Figur 13, som visar andra vindkraftsprojekt i närområdet, är otydlig. De olika planerade vindkraftsparkernas områdesgränser bör inritas för att bättre få en bild av arealerna.

Marinens stab

Vindkraftsparken som planeras i bedömningsprogrammet har med avsikt på parkens läge ingen inverkan på marinens territorialövervakning, varför marinen anser att vindkraftsprojektet Hedet-Björkliden inte påverkar marinens verksamhet på något skadligt sätt.

Museiverket

Enligt samarbetsavtalet mellan Museiverket och Österbottens museum sköts ärendet såväl för kulturarvets som för den bebyggda kulturmiljöns och landskapets del av Österbottens museum.

MTK Etelä-Pohjanmaa

MTK-Etelä-Pohjanmaa anser att det är positivt att olika sektorer hörs på ett övergripande sätt vid planering och genomföring av vindkraftsparken. Lantbrukscentralen anser att bedömningsprocessen, processens skeden och utredningarna som ska göras beskrivs på ett bra sätt i MKB-programmet. Lantbrukscentralen anser vidare att de olika utredningarna som framförs i handlingen är tillräckligt täckande åtminstone i detta skede av processen.

MTK-Etelä-Pohjanmaa vill dock poängtera att trots att utredningsarbetet enligt handlingen fokuserar på miljöaspekter, bör uppmärksamhet även fästas på att trygga näringsutövarnas (i synnerhet jord- och skogsbruk) verksamhet i området och deras rättigheter. Därför anser lantbrukscentralen att särskild uppmärksamhet bör fästas på att markägarnas synpunkter och rättigheter beaktas vid den projektspecifika planeringen och placeringen av nödvändiga elledningar. Lantbrukscentralen anser att man i mån av möjlighet bör använda jordkablar och bygga elledningarna så långt som möjligt i befintliga ledningsgator. Om ledningarna placeras i åkrar bör man använda den senaste stolptechniken som minimerar olägenheterna för åkerbruket.

MTK-Etelä-Pohjanmaa anser att representanter för de som bedriver jord- och skogsbruk samt andra markägare även bör kunna delta i MKB-processen. MTK-Etelä-Pohjanmaa anser att utöver producentförbundet bör även lokala föreningar vara med i processen.

Stadsstyrelsen i Närpes

Alternativet 1A, med största antalet vindkraftverk (28 st.), stämmer överens med förslaget till etappplaneringsplan. Antalet alternativ som kommer att bedömas är tillräckliga och realistiska.

Eftersom en del bosättning, enligt den preliminära bullerundersökningen, ligger nära 40 dB kurvan så är det viktigt att detta undersöks noggrant i bedömningen och att de nyaste anvisningarna om mätning och modellering av buller används i utredningen. Samma gäller också för ljus- och skuggningseffekterna. För att minimera inverkan på landskapet och markanvändningen bör man prioritera det första och kortare alternativet för dragnings- och elöverföringsledning.

På sida 15 i programmet finns en lista över andra vindkraftsprojekt i närregionen som bör kompletteras enligt följande:

- VindIn:s vindkraftparker i Kalax och Pjelas/Böle bör ingå
- EPV Vindkraft Ab:s och SABA Vind Ab:s vindkraftparker i Finnsätret och Nämptäs är inte längre aktuella och tas bort från listan
- Projektägare i Pörtom är VindIn Ab Oy/Triventus Pörtom Vind Ab

Listan på uppföljningsgruppen bör kompletteras med Närings-, trafik- och miljöcentralen i Österbotten.

Österbottens förbund

Österbottens landskapsplan har fastställts 21.12.2010. I landskapsplanen anvisas 3 vindkraftsområden, av vilka två i havsområdet (utanför Sideby och Korsnäs) och ett på fastlandet (Bergö). Detta har också framförts i bedömningsprogrammet.

I MKB-programmet beskrivs förtjänstfullt områdesreservationerna i landskapsplanen och beteckningarna i projektområdet och närmiljön. I landskapsplanen finns inga områdesreservationer i projektområdet. Björkliden gränsar i söder till en förbindelseväg med yt-beteckning i landskapsplanen och genom Hedet anvisas en cykelled längs den befintliga vägen. I landskapsplanen har kulturlandskapet Närpes å anvisats som ett värdefullt område med avsikt på värnande om kulturmiljön eller landskapet. Enligt planbestämmelsen bör man i planeringen, byggandet och användningen av områdena främja bevarandet av områdenas kultur- och naturarvsvärden. I den detaljerade planeringen bör man beakta helheten av landskapsområden och byggda kulturmiljöer, deras särdrag och tidsmässiga skiktning. I landskapsplanen anvisas dessutom en historisk vägsträckning i Närpes ådal, Adolf Fredriks postväg (Byggt kulturmiljö av riksintresse, RKY 2009), som framförs som komplettering till texten.

I detta sammanhang kan det framföras att en uppdaterande och kompletterande inventering av värdefulla landskapsområden av riksintresse är under arbete på miljöministeriet. Kulturlandskapet i Närpes ådal finns med i förslaget över värdefulla landskapsområden av riksintresse i Österbotten, Södra Österbotten och Mellersta Österbotten 2013. Värdefulla landskapsområden av riks- och landskapsintresse är de mest representativa kulturlandskapen på landsbygden, vars värde grundar sig på mångsidig, kulturpåverkad

natur, vårdat odlingslandskap och traditionellt byggnadsbestånd. Nästa år inleder Österbottens förbund en helhetsuppdatering av landskapsplanen, i vilken även ingår kulturlandskapsområdena.

Etapplandskapsplan 2 är i förslagsskedet. Planförslaget var framlagt till påseende 11.3–9.4.2013. I planförslaget som var framlagt till påseende anvisades 33 områden för vindkraft på fastlandet. Etapplandskapsplanens områden 12/33 granskades i en Naturabedömning enligt naturvårdslagen (blev färdig 27.7.2013). Norrskogen–Hedet hörde inte till de granskade områdena, men det har beskrivits i Naturabedömningens punkt 9.2 om de övriga vindparksområdenas konsekvenser för fågelbeståndet. På basis av utlåtandena och anmärkningarna om planförslaget, Naturabedömningen och ELY-centralens utlåtande om Naturabedömningen beslöt landskapsstyrelsen vid sitt möte 25.11.2013 att ta bort 3 områden från planförslaget (Sidlandet, Blaxnäs och Gillermossen). Landskapsstyrelsen beslöt också att viktiga grundvattenområden avgränsas utanför vindparksområdena.

I förslaget till etapplandskapsplan har Norrskogen–Hedet (områdena 22, 23 och 24) anvisats med beteckningen tv-, område för vindkraft. Planavgörandet grundar sig på grundutredningen "Förnyelsebara energiformer och deras placering i Österbotten" som gjordes för etapplandskapsplan 2 och som blev färdig hösten 2012. Områdesgränserna för Norrskogen–Hedet (områdena 22, 23 och 24) som anvisas i förslaget till etapplandskapsplanen är en del av området i objektkort nr 29 som ingår i utredningen. I enlighet med rekommendationerna i objektkortet har områdena krympts i syfte att minska konsekvenserna för bebyggelsen och naturen. Projektområdet Hedet–Björkliden ligger i områdena 23 och 24 i Norrskogen–Hedet. Björkliden ligger i den norra delen av område 23 och Hedet i område 24.

I MKB-programmet granskas utöver 0-alternativet två huvudalternativ: ALT1 som betyder att vindkraftverk kommer att byggas både i Björkliden och Hedet och ALT 2 som betyder att högst 18 kraftverk byggs enbart på Hedet. I alternativ 1 finns två underalternativ: ALT1A med 10 vindkraftverk i Björkliden och 18 vindkraftverk i Hedet och ALT1B med 7 vindkraftverk i Björkliden och 18 vindkraftverk i Hedet. Österbottens förbund anser att huvudalternativen avviker tillräckligt mycket från varandra, eftersom man i det andra alternativet bygger vindkraftverk endast i det östra delområdet av projektområdet (Hedet).

I MKB-programmet finns två alternativ för elöverföringen från vindkraftsparken till riksnätet: ALT1 som betyder att vindkraftsparken ansluts från elstationen som byggs i parkområdet till elstationen i Övermark med en 110 kV:s luftledning till nuvarande 110 kV:s kraftledningen Närpes–Vasklot. ALT2 med elöverföring från elstationen i projektområdet sker med en 110 kV:s luftledning till 400 kV:s elstationen som byggs i Pörtom. I detta alternativ föreslår förbundet att man granskar ett jordkabelalternativ, eftersom kraftöverföringen måste dras genom Närpes ådal.

Som komplettering till bild 13 föreslår förbundet att vindparksprojektet i Kalax märks ut, eftersom det ligger i området Norrskogen–Hedet i förslaget till etapplandskapsplan (det sydligaste området nr 22). Områdesnamnen och numren i förslaget till etapplandskapsplan framgår av temakartan i planförslaget.

I detta vindparksprojekt där vindkraftsområdet ligger i närheten av ett kulturlandskapsområde av riksintresse (kulturlandskapet i Närpes ådal) framhävs i synnerhet konsekvenserna för landskapet och kulturmiljön samt konsekvenserna för människans hälsa, levnadsförhållanden och trivsel. Bebyggelsen i närheten av projektområdet är koncentrerad till den östra delen av Närpes ådal och till Rangsby på den västra sidan. I bedömningsprogrammet sägs om miljökonsekvenserna att granskningen fäster särskild uppmärksamhet på förändringar av landskapsbilden i Närpes ådals landskapsområde. I bedömningsprogrammet finns endast en visualisering. Förbundet anser att det skulle ha varit bra att införa en utsiktsanalys och visualisering redan i MKB-programmet.

Miljöministeriet håller på att göra upp anvisningar för bullermodeller och bullermätningar. Anvisningarna gör det möjligt att optimera styrningen av vindkraftverkens placering och minimera skadliga konsekvenser av buller. Förbundet föreslår att anvisningarna tillämpas i bullermodellerna.

MKB-programmet för vindkraftsprojektet Hedet–Björkliden är välgjort och åskådligt och av programmet framgår de aspekter som enligt MKB-förordningen måste framföras i MKB-programmet. Till slut konstaterar Österbottens förbund att projektområdet Hedet–Björkliden ligger i området Norrskogen–Hedet som finns i förslaget till etappplansplan. Projektområdets delområde Björkliden ligger i den norra delen av planförslagets område Norrskogen–Hedet (23) och Hedet i den nordligaste delen av planförslagets område Norrskogen–Hedet (24). Hedet–Björkliden överensstämmer således med förslaget till etappplansplan.

Österbottens museum

Projektet består av två delområden Hedet och Björkliden, som huvudsakligen ligger i områdesreservationserna 22 och 23 i förslaget till Österbottens etappplansplan 2. I förslaget går båda under namnet Norrskogen–Hedet. Beroende på projektalternativ ligger vindkraftverken i områdesreservationserna 23 och/eller 22 och mellan delområdena finns ett myrområde som har avgränsats så att det ligger utanför vindkraftsområdet.

Enligt miljöministeriets anvisningar bör regionalt betydande vindkraftsbyggande basera sig på landskapsplanen (Planering av vindkraftsutbyggnad, s. 19, miljöministeriets anvisningar 4sv/2012) och detta krav uppfylls. Museiverket har inte heller haft något att anmärka på den aktuella områdesreservationsen i etappplanen och dess lämplighet för vindkraftsutbyggnad (Museiverkets utlåtande om förslaget till Österbottens etappplansplan 2). Utan att ta ställning till vindkraftsenheternas antal eller placering konstaterar museet att projektområdet är planeringsdugligt.

För placeringen av kraftverken bör det kända fornminnets gränser kompletteras och även med stöd av fornminneslagen utredas att inte heller annat byggande i projektområdet kommer att beröra fasta fornminnen som man inte känner till från förut (FornminnesL 295/63, 13 §). I arbetet bör man beakta att det kan finnas konstruktioner från närhistorien i området, vilka också kan anses vara fornminnen. För att trygga fridlysningen av fornminnen under byggnadstiden bör man inte röra sig med maskiner och utföra ny markbyggnad på närmare än 50 meter från ett fornminne. När vindkraftverken placeras bör man säkerställa att kraftverket inte ens om det faller kan riskera ett fornminne, varvid måttet på tillräckligt skyddsavstånd i regel är kraftverkets rotorbladshöjd.

I bedömningsprogrammet framförs behövt källmaterial om kulturarvet och landskapet i syfte att utreda miljökonsekvenserna. Konsekvenser för utsikten när det gäller kulturarvet uppskattas på 15–20 km:s radie och det sägs att konsekvenserna redogörs noggrannare på mindre än 5 km:s avstånd. För tydlighetens skull bör bedömningen delas upp i zoner t.ex. när-, mellan- och fjärrområden samt utöver den riks- och landskapsomfattande nivån (RKY och värdefulla landskapsområden) även beakta eventuell regional och lokal nivå eller avsaknaden av dessa objekt. Museet har inget annat att anmärka på programmet.

Huvudstaben

1 Iakttagande av försvarsmaktens verksamhet i vindkraftsbyggande

Enligt 24 § i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) måste de riksomfattande målen för områdesanvändningen beaktas i all planering som gäller områdesanvändning. Utöver de särskilda målen för vindkraftsbyggande bör dessutom beaktas specialmålen som gäller försvaret och militärflyget (kapitel 4.2. fungerande regionstruktur och kapitel 4.5 fungerande förbindelsenät och energiförsörjning). Genom att ta hänsyn till dem tryggas tillräckliga regionala förutsättningar för garnisonerna, skjut- och övningsområdena, depåverksamheten, militärflyget och försvarets andra verksamhetsmöjligheter i Närpes kommun.

Den största och mest omfattande konsekvensen som vindkraftverken orsakar riktas till försvarsmaktens sensorsystem som används i territorialövervakningen. Man vet att vindkraftverken orsakar olägenheter i synnerhet för radarsystem (=luft- och sjöbevakningsradar), i vilka kraftverken är stora radarobjekt. Störningar av kraftverken framgår bl.a. som skuggor och icke önskade reflektioner, vilka gör att radarns bevakningsförmåga försämras och vindkraftverket kan ses i radarbilden. Detta kan ha stor betydelse för

försvarsmaktens lagstadgade territorialövervakningsuppgift (lag om försvarsmakten 551/2007 och territorialövervakningslagen 755/200).

2 Försvarsmaktens utlåtanden om vindkraftverksprojekt

Försvarsmakten ger separata utlåtanden för planering av områdesanvändningen (planer, MKB) och i anslutning till projekten. I samband med projekten ger försvarsmakten på skild begäran vanligen egna separata utlåtanden om behovet att noggrannare utreda radarkonsekvenserna och vindkraftsprojektens godtagbarhet med tanke på försvarsmakten. Vid behov bör en bedömning av radarkonsekvenserna göras av VTT. Behovet att göra en noggrannare radarutredning bedöms av Huvudstaben (operativa avdelningen) efter att den har fått noggrannare uppgifter om de planerade vindkraftverken (kraftverkens maximala höjd, förlägningsplatser (koordinater) och antal). Vindkraftsaktören eller planläggaren ansvarar för att utreda radarkonsekvenserna. Om en utredning behövs, bör den göras senast i samband med den detaljerade planeringen.

3 Vindkraftsprojektet Hedet–Björkliden

Vindkraftsprojektet Hedet–Björkliden har beretts tidigare. Projektet består av två separata områden, om vilka Huvudstaben redan har gett ett separat utlåtande till vindkraftsaktören (PROKON Wind Energy Finland Oy) om projektens godtagbarhet. I utlåtandena har tidigare använts Långmyran som namn på Hedet och Yttermark som namn på Björkliden. I utlåtandena som Huvudstabens operativa avdelning har gett i oktober och december 2013 konstateras att försvarsmakten inte motsätter sig byggande av vindkraftverk enligt planen i Närpesområdet. På Långmyran byggs enligt planen 18 vindkraftverk med en max. höjd på 200 meter och i Yttermark 10 vindkraftverk med en höjd på max 200 meter.

4 Ställningstagande om MKB-programmet för vindkraftsprojektet

Huvudstabens logistikavdelning framför att aspekterna som framförs i punkterna 1-3 i detta utlåtande beaktas i miljökonsekvensbeskrivningen. Huvudstabens logistikavdelning anser att byggandet av vindkraftsprojekten förutsätter ett godkännande utlåtande av försvarsmakten om projektet kan orsaka bl.a. olägenheter för försvarsmaktens lagstadgade territorialövervakningsuppgifter (t.ex. luftbevakningsradar). Utlåtande som gäller den fortsatta planeringen ombeds skickas till Huvudstaben. Huvudstabens logistikavdelning begär att arméns stab och flygvapnets stab hålls underrättade om frågor som gäller planeringen av vindkraftsprojektet Hedet–Björkliden. Ovan nämnda instanser tillsätter vid behov en representant som deltar i myndighetsförhandlingarna i anslutning till beredningsarbetet.

Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet

Projektområdets miljö består av obebyggd ekonomiskog och av myrmark, varför området till sina naturförhållanden torde vara lämpligt för vindkraftsproduktion. Starrmossen som ligger nära projektområdet är dock outdikad och på mossen utövas bl.a. naturfotografering från gömställen. Som en följd av vindkraftsbyggandet kommer områdets rekreativvärde att minska.

Enligt den separata utredningen till MKB-programmet häckar bl.a. tjäder i området. Tjäderspelsplatsen hittades i fältundersökningarna. Järpe och orre är andra häckande hönsfåglar i området. På grund av skogssplittringen och bullret som vindkraftsbyggandet orsakar kommer åtminstone tjäderns förutsättningar att häcka i området att minska.

Projektområdets outdikade myrar har erbjudit en god livsmiljö för många myr- och våtmarksarter. Vindkraftsbyggandet förväntas ha skadliga konsekvenser för dessa arter på grund av olika direkta konsekvenser (schaktning, grävningar) och indirekta konsekvenser (buller, trafik, kollisioner med vindkraftverken). För det flyttande fågelbeståndet, både på våren och på hösten, utgör de planerade vindkraftverken en uppenbar kollisionsrisk, eftersom projektområdet ligger i ledningssträcket som styr fågelflyttningen i Sydösterbotten på 5–10 km:s avstånd från Bottniska vikens kustlinje. Enligt MKB-programmet kartläggs häckningsfågelbeståndet i elöverföringsrutterna först under sommaren 2014, varför vilt- och fiskeriforskningsinstitutets utlåtande inte är aktuellt till denna del.

I projektområdet eller i dess närhet finns tre jaktföreningar (Nornäs Jaktförening rf, RangsbyJaktförening rf. ja Övermark Jaktklubb rf.), vars älgfångst i förhållande till jaktområdets areal är i genomsnitt lika stor som hos de andra föreningarna i Närpesregionen (Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet, Sorkka, Seuruekoh-tainen tiheysindeksi 2012). Det är förestående att vindkraftsbyggande minskar älgstammen i projektområdet. Därför och som en följd av säkerhetsrisken som vindkraftverken och elöverföringen orsakar kommer jakten på älg att minska i projektområdet och dess närhet.

Det finns ett tiotal befintliga och planerade områden för vindkraftsproduktion i närheten av Hedet–Björkliden i Närpes, av vilka fyra områden utgör ett enhetligt område i sydväst-nordostlig riktning tillsammans med Hedet–Björkliden. I detta skede av planeringen skulle det vara önskvärt att MKB-programmen omfattar mera övergripande planer på att utreda vindkraftsproduktionens sammanlagda konsekvenser i ett större område än bara i enskilda områden.

Finlands skogscentral, Södra Österbotten och Mellersta Österbotten

Projektet ligger inte i skogscentralen Södra Österbottens och Mellersta Österbottens område.

Finlands skogscentral, Kustens regionenhet

Ett omfattande utredningsarbete ligger bakom programmet. Innehållsförteckningen är olika beroende på vilken konsult som gjort MKB-programmet. Det skulle vara en fördel med en likadan innehållsförteckning. På sida 20 nämns Kustens skogscentral som medlem i uppföljningsgruppen. Efter omorganiseringen skall det vara Finlands skogscentral, Kustens regionenhet.

Ur Finlands skogscentrals synpunkt är det positivt om skogsmarken också kan användas för att utvinna vindkraft och på så sätt öka (skogs)markens avkastning. Ytterligare mervärden kan uppnås om utnyttjandet av skogen ökar. Om skogsägarna är intresserade så kan olika typer av skydd för skogen också utvecklas i vindkraftsparken. Projektområdet används främst för skogsbruk. Arealen skogsmark som används för byggandet av vindkraftsparken och övriga installationer är relativt liten. Antalet möllor i de olika alternativen (28–18 möllor) har ingen avgörande betydelse för den areal som åtgår till byggandet. Skogsmarkens status ändras till energiproduktionsområde.

Enligt Skogscentralens databas finns det inga särskilt viktiga livsmiljöerna i projektområdet (Skogslagens 10 §). Det är möjligt att det finns särskilt viktiga livsmiljöer som upptäcks inom projektområdet om verksamheten börjar. Förekomsten av särskilt viktiga livsmiljöer enligt Skogslagens 10 § hindrar inte utbygandet av vindkraften men hänsyn borde tas på ett ändamålsenligt sätt.

Det är känt att det i området kring Närpes å finns sura sulfatjordar. Projektområdet ligger under 80 meters höjd över havet och det är troligt att sulfatjordar förekommer. Sulfatjordarna finns i huvudsak på en höjd som är lägre än 80 meter över havet. Karteringen av förekomsten av sura sulfatjordar är ofullständig på nationell nivå och därför behöver den aspekten beaktas lokalt i projektområdet, speciellt där markarbeten kommer att utföras. Vid markarbeten kan de sura sulfatjordarna komma i kontakt med syre och orsaka försurning och utlakning av metaller. De sura sulfat jordarna kan ha en negativ effekt på områdets avrinningsområde (försämring av ytvattnets kvalitet).

Skogscentralen har laser scannat, och flygfotograferat och utfört riktad fältinventering i projektområdet. Färsk skogsdata finns tillgänglig för skogsägarna via en webbtjänst. Skogsdata kan vara till hjälp för planering av skogsbruk och övrig markanvändning. Om det finns skogsägare som är intresserade av skogsskydd (Metso-programmet) och som har områden som uppfyller kriterierna så står Skogscentralen till tjänst med rådgivning. Skogsdata kan också utnyttjas till detta ändamål.

Skogen är precis som vindkraften en förnyelsebar naturresurs. Vindkraft är en del av målet att uppfylla de klimatpolitiska mål som Finland förbundigt sig till genom internationella avtal. Att utnyttja skogsmarken för vindkraft i kombination med skogsbruk är således positivt och markägarens/markägarnas avkastning för sin mark ökar. Ökad aktivitet i projektområdet under utvecklandet av vindkraftsparken ger en möjlighet att

också intensifiera skogsbruk och naturskydd. Skogscentralen står gärna till tjänst med råd till skogsägarna i projektområdet.

Finlands viltcentral Kust-Österbotten

Vindkraftspark av denna storlek finns ej tidigare i området, viltpåverkan samt användningen av området som en aktiv jaktmark måste därför noggrant klargöras för. Miljökonsekvensbedömningen har ej tillräckligt fokuserat på frågor gällande jakt, endast ett vagt omnämnande återfins i programmet för miljökonsekvensbedömningen.

Kommentar till nollalternativ: Projektet genomförs inte: I nollalternativet byggs ingen vindkraftspark på projektområdet. Detta är det för viltet samt jaktlig utövning det bästa alternativet. Detta på grund av att det aktuella området är av yttersta vikt för viltarterna som finns på det aktuella området, området som planeras som vindkraftspark är stort och en mycket värdefull mångfaldsmässig viltbiotop där viltet söker och finner föda, skydd, och som samtidigt fungerar som viltets barnkammare. En arealmässigt stor vindkraftspark med tillhörande infrastruktur på detta värdefulla förnygrings- och levnadsområde betyder att man allvarligt kommer att påverka lokala viltarter negativt då deras livsmiljöer exploateras.

Kommentar till alternativ 1A, 1B och 2: Allmänt kan sägas att man fokuserat på icke viltarter, dock saknas t.ex. utredningar över infraljudets inverkan på dessa men även på övriga arter som enligt jaktlagen klassas som viltarter. Alla viltarter förekommande på området bör i planeringsskedet tas i beaktande. För jägarna eventuellt behövliga skyddszoner bör klart redogöras för innan ställning till användningen av områdena som jaktområden kan tas (ex. skyddszon för isbitar som slungas runt i terrängen under vinterhalvåret då jakt allmänt bedrivs på det aktuella området). Konsekvensbedömningen för t.ex. skogshönsfågelslammen på hela verkningsområdet också kraftledningsområdet är av yttersta vikt då det i undersökningar konstaterats vara en stor dödlighet på skogshönsfåglar framförallt orre vid luftkraftledning. Förutom att viltarternas livsmiljöer försvinner så utgör också själva vindmöllorna direkta dödsfallor för flygande vilt detta då de planerade vindmöllorna är mycket höga konstruktioner och därmed utgör de en mycket stor kollisionsrisk för flytt- och stationära fåglar i dimma och mörker då de kan krocka med själva "stommen" och i detta fall också med rotorbladen. Information om områdets viltbestånd samt jaktaktivitet bör klargöras tillsammans med lokala jägare samt den lokala jaktvårdsföreningen.

Man bör i samråd med det berörda områdets jägarkår aktivt få fram information angående jaktligt verksamhet och viltinformation på det planerade vindkraftsparksområdet. Att endast förlita sig på litteraturstudier utan erfarenhet av lokala variationer och av praktisk jakt samt påverkan i praktiken, är inte seriöst vid anläggande av dylika arealkrävande projekt. En vindkraftspark av föreslagen storlek med nyttjande restriktioner för t.ex. jägarna på området, skulle direkt inskränka på stora arealer på enskilda jaktklubbers verksamhetsområden, vilket ej kan anses rimligt.

Jakten är för kustösterbottningarna inte bara en mycket viktig fritidssysselsättning utan är även för hushållen en ekonomiskt viktig fråga som över 10 000 personer i enbart Kust-Österbottens berörs av. Jakt är en stor bidragande orsak till den levande landsbygd som eftersträvas. Att få utöva jakt har således påverkan på ett stort antal människor också lokalt. Jägarna utför även ett stort samhällsnyttigt arbete t.ex. vid jakt på älg och av denna orsak anser Finlands viltcentral Kust-Österbottens region att man också bör lägga stor vikt på jaktens fortsatta utövande vid planering av vindkraftsparker.

Sydbottens Natur och Miljö r.f.

Sydbottens Natur och Miljö r.f. vill uppmärksamma Närings, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten på de betydande naturvärden som finns inom området Torget i delområdet Hedet. Området Torget är värdefullt såväl landskapsmässigt som i fråga om växtlighet och fågelfauna. Detta framgår i korthet av det bifogade utdraget ur Naturinventering i Närpes. De ovanligt välutvecklade fornstrandvallarna i nordostlig-sydvästlig riktning uppe på backen är unika och det finns inte liknande någon annanstans. Den planerade vindkraftsparken bör därför inte tillåtas ytterligare förändra områdets natur som redan i östra kanten berörs av marktäkt.

I MKB-programmet framgår inte sträckningen av bl.a. vägarna till vart och ett av vindkraftverken, vilket är en stor brist i det här skedet. Det måste göras tydliga kartor över de olika vägarna, kablarna, uppställnings- och lagringsplatser, transformatorer m.m. som planeras.

Det är viktigt att fågelstråken över området mellan bl.a. slätterna i Övermark till sina övernattningsställen på bl.a. de olika myrar i omgivningen och in i projektets delområden även för andra fågelarter än för tranorna, utreds. Alla olika inventeringar av vegetation, fåglar, flygekorrar, fladdermöss, hotade och sällsynna arter och naturskyddsmässigt värdefulla livsmiljöer och naturtyper m.m. ska bifogas i sin helhet till MKB-beskrivningen. SNoM anser att det är nödvändigt att det uppgörs en naturbedömning enligt 65 § i naturvårdslagen i samband med miljökonsekvensbedömningsförfarandet.

Topografikartan figur 32 ska göras tydligare. På topografikartan märks torget särskilt tydligt som ett speciellt högre område. Torgets speciella natur ska bevaras och åtminstone vindkraftverken i dess omgivning strykas. Dessa vindkraftverk är även belägna för nära Kulturlandskapet vid Närpes å och bebyggelsen. Dessutom anser föreningen att det är oacceptabelt att en hel bebyggelse (bostäder) finns inom s.k. ljudkänsligt område (bullerzonen) i förhållande till kraftverken. Inom detta område är bullernivån delvis upp till 40 dB. För att komma tillrätta med detta borde antalet kraftverk minskas avsevärt och deras höjd sänkas.

På basis av begränsat med uppgifter som finns tillgängliga i det här skedet, MKB-programskedet, trots att en stor del av inventeringar redan har gjorts, verkar båda delområdena vara olämpliga för placering av vindkraftsparker. I Björkliden delområdet omger vindkraftverk Norra Starmossen, som är i naturtillstånd åtminstone till sina centrala delar. I den södra delen av delområdet Björkliden finns ett mycket värdefullt område Torget med sina unika fornstrandvallar. I SNoM:s utlåtande över förslaget till landskapsplanen, etappplan 2, har föreningen framställt att vindkraftsparken Hedet–Björkliden ska strykas, vilket föreningen håller fast vid.

Kommunstyrelsen i Östermark

På sida 49 i programmet ges ett förslag till avgränsning av konsekvensområdet och i bilden sträcker sig konsekvenserna ända till den planerade vindkraftsparken på Paskoonharju. På Paskoonharju i Östermark kommun pågår planläggningen av en vindkraftspark som omfattar ca 20 vindkraftverk. Områdets MKB-process har genomförts år 2011. Östermark kommun har också gett tillstånd år 2012 för ett enskilt vindkraftverk på Pettumäki. Vindkraftverket är på väg att tas i bruk och produktionen inleds i december 2013. Paskoonharju ligger ca 12 km och Pettumäki ca 6 km från den norra gränsen av projektområdet som framförs i programmet. Båda projekten har blivit aktuella före vindkraftsprojektet Hedet–Björkliden i Närpes.

Enligt Östermark kommun bör i MKB-programmet för projektet som nu planeras även granskas de sammanbundna konsekvenserna av alla vindkraftsprojekt som finns i det föreslagna verkningsområdet och deras konsekvenser för varandra. Elinmatningseffekten från parkerna med otaliga vindkraftverk blir ofta så stor att det finns behov av att förstärka de nuvarande elledningarna eller bygga helt och hållet nya elöverföringsledningarna. I samband med MKB-programmet bör även konsekvenserna för eldistributionsnäten undersökas.

Planeringen av det nya vindkraftsområdet får inte heller riskera utnyttjandet av vindkraftsområden som redan nu planeras eller som är i byggskedet och utgångspunkterna för planeringen. De aktuella parkernas planering, elöverföringssystem och elproduktionsvolym får inte heller utsättas för olägenheter. Till övriga delar har Östermark kommun inget att anmärka på MKB-programmet för vindkraftsparken Hedet–Björkliden.

Åsikt 1, Lindgrens Åkeri Kb

Anmärkningen gäller planering av vindkraftverk på området Björkliden i Rangsby intill företagens bergsområden. Lindgrens Åkeri Kb bedriver omfattande krossverksamhet i området. Enligt Prokons planering av området är de två närmaste vindmöllorna för nära bergstaget och bör flyttas längre norrut för att

sprängning och grushantering kan fortgå i samma omfattning som hittills i redan befintligt bergstug. Vid varje sprängning i bergstug sprängs 40 000 ton berg. Lindgrens Åkeri Kb åtar sig inget ansvar för vindmüllorna i vindkraftsparken i området. I det fall att förnyat marktäkts tillstånd inte kan beviljas för området orsakar det en enorm förlust för företaget. I företaget försvinner 6-7 arbetsplatser, krossverk, hjulastare, grävmaskiner och flera lastbilar blir stående utan arbete. Om planeringen inte ändras så att grushantering kan fortsätta i dess nuvarande form skall vindkraftsbolaget ersätta alla förluster till Lindgrens Åkeri Kb.

Åsikt 2

Som ägare till fastigheten vill jag framhålla de betydande naturvärden som finns inom området Torget i delområdet Hedet inom den ovan nämnda planerade vindkraftsparken. Området är värdefullt såväl landskapsmässigt som beträffande växlighet och fågelfauna. Detta framgår i kortet av bifogade utdrag ur Naturinventering för Närpes. Den planerade vindkraftsparken bör därför inte tillåtas ytterligare förändra områdets natur som redan i östra kanten berörs av marktäktsverksamhet. Även då man drar markkabelförbindelsen från Björklidenområdet till elstationen inom Hedet måste området Torget skonas och därvid inte minst de nedan nämnda strandvallarna. Som framgår i Naturinventering är strandvallarna på Torget de enda som noterats i hela Närpes. De är därför unika. Av vallarnas läge på ca 45 m ö.h. framgår att de bildats under en tid då landhöjningen ännu var mycket snabbare än i dag. De har synbarligen bildats i samband med enstaka synnerligen kraftiga stormar som förekommit med långa mellanrum. Därigenom har de vallar som bildats vid tidigare stormar varit utom räckhåll för bränningarna och undgått att brytas ned vid senare stormar.

Jag anser det vara oacceptabelt att ett stort antal bostäder finns inom s.k. ljudkänsligt område för vindkraftsparken. För att komma tillrätta med detta borde antalet kraftverk minskas och deras höjd sänkas. Det bör observeras att det är övervägande vindar från en västlig riktning som blåser inom den planerade vindkraftsparken. Vindarna för ljudet med sig. Dessutom önskar jag framföra att jag understöder alternativ 0 (att nämnda vindkraftspark inte byggs).

Det centrala innehållet i utlåtandena och åsikterna har beaktats i kontaktmyndighetens utlåtande.

4. Kontaktmyndighetens utlåtande

Projektbeskrivning

I projektbeskrivningen har elöverföringen beskrivits ytligt uppenbarligen på grund av att planerna inte är färdiga. Beaktande av elöverföringen i samband med MKB-förfarandet för vindkraftsparken fordrar dock en noggrannare beskrivning. Eftersom elöverföringen är en del av projekthelheten bör den gärna behandlas i samband med vindkraftsparken för att man ska få en helhetsbild. Kontaktmyndigheten konstaterar att elöverföringsrutten bör beskrivas i bedömningsbeskrivningen med noggrannare kartbilder än t.ex. bild 7 i bedömningsprogrammet. På samma sätt bör projektområdets nuvarande tillstånd och influensområdets gräns även beskrivas vad gäller elöverföringen.

I bedömningsprogrammet sägs att det behövs bygg- och servicevägar för vindkraftverken och att servicevägarna kommer att ha grusyta och deras bredd är i genomsnitt ca 6 meter. Vägnetet beskrivs dock inte och t.ex. vägarnas längd framgår inte av bedömningsprogrammet. Till denna del får man ingen helhetsbild av projektet och dess eventuella konsekvenser. Även ELY-centralen i Södra Österbottens miljöskyddsenhet kommenterar att det bör framföras i bedömningsprogrammet var i projektområdet vägsträckningarna kommer att röjas. I konsekvensbedömningarna har behovet av vägbyggen dock delvis beaktats. Kontaktmyndigheten konstaterar att vägbehovet borde ha framförts i bedömningsprogrammet åtminstone som preliminär plan såsom även vägarnas längd i fråga om nya vägar och vägar som iståndsätts, eventuella dräneringsbehov inklusive vattenavledningsplaner samt marksubstansmängder som behövs för att bygga/iståndsätta vägarna inklusive täktplaner. Dessa uppgifter inklusive kartbilder bör ut-

redas i bedömningsbeskrivningen och man bör förbereda sig på senare tilläggsutredningar, eftersom nu hade varken remissinstanserna, åsiktsframförarna eller kontaktmyndigheten knappast någon möjlighet att framföra åsikter om planerna i anslutning till vägarna.

I bedömningsprogrammets kapitel 3.1 konstateras "Då projektplaneringen framskrider och bedömningarna blir färdiga kan det hända att projektalternativen ändras eller att ett helt nytt genomförbart alternativ utarbetas." Kontaktmyndigheten konstaterar att detta är möjligt inom vissa gränser utan att det krävs ett nytt MKB-förfarande. Projektalternativen kan ändras eller ett nytt alternativ vara mindre än alternativet som har behandlats i MKB-förfarandet eller vara mera avgränsat till sitt läge. I princip kan alternativet inte ha fler kraftverk än i de alternativ som framförs i MKB-förfarandet eller förläggas till större områden än det projektområde som framförs i MKB-förfarandet. MKB-förfarande kan tillämpas på förändringar av projekt (lag om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning 468/1994, ändring 267/1999; 2 kapitlet 4 §) och ett nytt bedömningsförfarande genomförs.

I bedömningsbeskrivningen bör det ha nämnts om projektet är förknippat med dikningsbehov för dräneringen. Om det finns behov av dikningar borde även dessa planer ha framförts så att det i samband med utredningarnas tillräcklighet och bedömningen av konsekvenserna skulle bättre ha kunnat beaktas eventuella nödvändiga tilläggsutredningar bl.a. om arbetets eventuella konsekvenser för vattendragens hydrologi och vattenföringar samt för vattendragsbelastningen.

Allmän beskrivning av miljöns nuvarande tillstånd

I kapitlet som gäller projektområdets nuvarande tillstånd behandlas samhällsstrukturen och markanvändningen med placeringar och markanvändning, bebyggelse, fritidshus och rekreationsanvändning, trafik, marktäktomsrådenas ägoförhållanden, planer och planläggningssituation, landskap och kulturmiljö inklusive fornminnen, naturmiljö inklusive mark- och berggrund, grund- och ytvatten, växtlighet, fågelbestånd, annan beaktansvärd fauna, naturskyddsområden, FINIBA-områden och vindförhållanden.

Kontaktmyndigheten anser att i beskrivningen av miljöns nuvarande tillstånd borde en motsvarande beskrivning om kraftledningsrutterna ha framförts vid sidan av beskrivningen av vindkraftsområdet, trots att MKB-tröskeln i fråga om kraftledningarna (220 kV, över 15 km) inte överskrids. Elöverföringen inklusive kraftledningarna är dock en del av projekthelheten. För att man ska få en helhetsbild av projektet fordras också att elöverföringen inklusive kraftledningarna beaktas i bedömningsprogrammet. Bedömningsprogrammet skulle kunna kompletteras till denna del, men senast i bedömningsbeskrivningen bör man fästa särskild uppmärksamhet på saken och framföra utredningarna som gjorts inklusive resultat och miljökonsekvenser även i fråga om elöverföringen. Eftersom elöverföringsutredningarnas tillräcklighet huvudsakligen inte har kunnat kommenteras i samband med bedömningsprogrammet, bör man förbereda sig på eventuella senare tilläggsutredningsbehov. I bedömningsprogrammet borde dessutom ha framförts tydliga och åskådliga kartor över nya, planerade kraftledningar. I bedömningsbeskrivningen bör det införas tydliga kartor i stor skala, på vilka ledningen har märkts ut så att markägarna och de som använder området ser var rutten går för den nya, planerade ledningen.

Kontaktmyndigheten konstaterar att samhällsstrukturen i projektområdet och projektets mera vidsträckt verkningsområde bör beskrivas i bedömningsbeskrivningen. Samhällsstrukturen bör övervägas i förhållande till den fastställda landskapsplanen och kommunernas generalplaner och systemet för uppföljning av samhällsstrukturen YKR-registret (registret hör till miljöförvaltningens datasystem). Konsekvensbedömningen bör även omfatta en kartgranskning.

I bedömningsbeskrivningen bör man framföra hur gällande planer inklusive planbeteckningar och planeringsbestämmelser beaktas i projektplaneringen (vindkraftsparken och dess konstruktioner, vägarna och elöverföringen) både i projektområdet och i närområdet (t.ex. utsiktsområde eller annat område som utsätts för konsekvenser). Situationen i fråga om delgeneralplanerna bör uppdateras i bedömningsbeskrivningen och även projektets eventuella konsekvenser för det planlagda området bedömas med tanke på verkställandet av planbeteckningarna och planeringsbestämmelserna. Det bör även bedömas om projektet påverkar genomföringen av planer och planeringsbestämmelser och hurdana konsekvenser som

eventuellt uppstår. Dessutom bör det framföras hur eventuella negativa konsekvenser skulle kunna lindras.

I bedömningsprogrammet konstateras att Närpes kulturlandskap, som klassificeras som värdefullt landskapsområde av riksintresse, ligger knappt en kilometer från projektområdet. I landskapsplanen utses den del av området som ligger norr om Närpes centrum till ett värdefullt område av riksintresse och området söder om centrum som ett värdefullt område av landskapsintresse. I sitt utlåtande konstaterar Österbottens förbund att miljöministeriet arbetar med en uppdaterande och kompletterande inventering av värdefulla landskapsområden av riksintresse, i vilken kulturlandskapet Närpes ådal ingår i förslaget till värdefulla landskapsområden av riksintresse i Österbotten, Södra Österbotten och Mellersta Österbotten 2013. Österbottens förbund berättar också att de inleder en uppdatering av helhetslandskapsplanen, i vilken ingår även kulturlandskapsområdena. Kontaktmyndigheten begär att kulturlandskapet Närpes ådal beaktas som värdefullt landskapsområde av landskapsintresse och i framtiden eventuellt också av riksintresse när projektet planeras.

I de flesta kartbilderna har projektområdena märkts ut tydligt på kartorna, vilket underlättade gestaltningen av ärendet som beskrivs i förhållande till projektområdena. Därför skulle det ha varit bra att projektområdena hade avgränsats även på kartan i bild 36.

Behandling av alternativen

Utöver nollalternativet granskades i fråga om vindkraftverken två alternativ (1 och 2) för genomföring av projektet, av vilka det ena alternativet har delats in i två underalternativ (1A och 1B), vilka skiljer sig från varandra i fråga om delområde Björkliden. Antalet vindkraftverk varierar i alternativen.

I sitt utlåtande konstaterade Österbottens förbund att huvudalternativen avviker tillräckligt från varandra, eftersom i det ena alternativet byggs vindkraftverk endast i projektområdets östra delområde (Hedet). Även stadsstyrelsen i Närpes anser att antalet bedömningsalternativ är tillräckligt och realistiskt.

För elöverföringen till riksnätet behandlades två alternativ. I sitt utlåtande konstaterade Österbottens förbund följande: "I MKB-programmet finns två alternativ för elöverföringen från vindkraftsparken till riksnätet: ALT1 som betyder att vindkraftsparken ansluts från elstationen som byggs i parkområdet till elstationen i Övermark med en 110 kV:s luftledning till nuvarande 110 kV:s kraftledningen Närpes-Vasklot. ALT2 med elöverföring från elstationen i projektområdet sker med en 110 kV:s luftledning till 400 kV:s elstationen som byggs i Pörtom. I detta alternativ föreslår förbundet att man granskar ett jordkabelalternativ, eftersom kraftöverföringen måste dras genom Närpes åda." I MTK Etelä-Pohjanmaa sade i sitt utlåtande att jordkablar bör användas i mån av möjlighet och elledningarna bör byggas så långt som möjligt i de nuvarande ledningsgatorna. I utlåtandet fäste man dessutom uppmärksamhet på stolptekniken och kontaktmyndigheten anför att det i bedömningsbeskrivningens punkt om kraftledningen även bör beskrivas vilken typ av stolpar som används med beaktande av den olägenhet som eventuellt orsakas åkerbruket. Enligt Västkustens miljöenhet bör alternativ 1 med en kortare elöverföringsledning prioriteras. EPV Regionnät Ab konstaterar dock i sitt utlåtande att 110 kV:s elstationen och kraftledningen som framförs i alternativ 1 är en del av ett s.k. ringnätverk som fungerar regionalt parallellt med stamnätet. Det regionala nätverket har i tiden planerats och byggts för landskapets elförbrukning och inte för betydande elproduktion. EPV Regionnät Ab anser att det inte är möjligt att ansluta vindkraftsparken Hedet-Björkliden till elöverföringsnätet i Övermark utan att överföringskapaciteten utökas från högspänningsdistributionsnätet till stamnätet. EPV Regionnät Ab anser att alternativ 2 är en bra lösning.

I fråga om vindparksalternativen som framförs i bedömningsprogrammet har kontaktmyndigheten inget att påpeka. Beskrivningen av elöverföringsalternativen är däremot knapphändig och otydlig framförallt i bild 7. Längre fram i programmet saknades en behandling av elöverföringen bl.a. när det gäller områdets nuvarande tillstånd och gränserna för influensområdet. Kontaktmyndigheten uppmanar till noggrannare beskrivning av elöverföringsalternativen i bedömningsbeskrivningen och att alternativens realism ses över. Om elöverföringsalternativen eller något av dem inte är realistiskt, är det nödvändigt att ta med ett tilläggsalternativ. När det nya alternativet begrundas kan man således utnyttja ovan nämnda utlåtanden. Dessutom framför kontaktmyndigheten att man oberoende av det nya alternativet även åtminstone i ord

bedömer jordkabligen som Österbottens förbund framförde, varvid också MTK Etelä-Pohjanmaas utlåtande skulle beaktas.

Avgränsning av influensområdet

I bedömningsprogrammet framförs i egenskap av en kartbild ett förslag till gränser för influensområdet som granskas i miljökonsekvensbedömningen. I programmet konstateras att man försökt fastställa granskningsområdet så stort att några betydande miljökonsekvenser inte kan antas uppträda utanför området. Miljökonsekvensernas influensområden som under bedömningsarbetets förlopp visar sig vara större än på förhand uppskattat fastställs vid behov på nytt. Enligt bedömningsprogrammet fastställs influensområdena som ett resultat av bedömningsarbetet och framförs i miljökonsekvensbeskrivningen. Granskningsområdet som framförs i bild 49 täcker planeringsområdet för vindkraftsparken Hedet-Björkliden inklusive omgivning i fem zoner (2, 3, 6, 15 och 20 km) och enligt texten beror granskningsområdets omfattning på vilken miljökonsekvens som granskas, t.ex. bullerkonsekvenserna granskas på ca en kilometers radie och landskapskonsekvenserna på ca 10–20 kilometers radie från kraftverkens förlägningsplatser.

I sitt utlåtande konstaterar Österbottens museum att det framförts tillräckligt källmaterial om kulturarvet och landskapet för att miljökonsekvenserna ska kunna bedömas. Konsekvenserna för utsikten med tanke på kulturarvet bedöms på 15–20 km:s radie och det uppges att konsekvenserna beskrivs noggrannare på mindre än 5 km:s avstånd. Museet anser att för tydlighetens skull bör bedömningen delas upp i zoner t.ex. när-, mellan- och fjärrområden samt utöver den riks- och landskapsomfattande nivån (RKY och värdefulla landskapsområden) även beakta eventuell regional och lokal nivå eller avsaknaden av dessa objekt. Kommunstyrelsen i Östermark konstaterar i sitt utlåtande att det på sida 49 i programmet ges ett förslag till avgränsning av konsekvensområdet och i bilden sträcker sig konsekvenserna ända till den planerade vindkraftsparken på Paskoonharju.

Kontaktmyndigheten anser att influensområdesgränserna som används i bedömningen av olika konsekvenstyper borde ha framförts i bedömningsprogrammet för att ställningstaganden om influensområdesgränserna skulle ha kunnat framföras redan i detta skede och den projektansvarige kunna beakta eventuella ställningstaganden i bedömningsbeskrivningen. På basis av texten i bedömningsprogrammet används zonindelningen i bild 49 dock uppenbart endast till viss del om t.ex. bedömningsavståndet för bullerkonsekvenserna sträcker sig på 1 km:s avstånd och landskapskonsekvenserna på 10–20 km:s avstånd. Även på grund av detta skulle det ha varit viktigt att framföra influensområdesgränserna för varje miljökonsekvens i tabell- eller textform. Även tillämpning av indelningen i när-, mellan- och fjärrområden som Österbottens museum framför i sitt utlåtande om bedömning av konsekvenserna skulle klargöra och underlätta granskningen och bedömningsbeskrivningens läslighet. Största bristen i fråga om avgränsning av influensområdet var dock att elöverföringen hade glömts bort helt och hållet. Dessutom konstaterar kontaktmyndigheten att bullerkonsekvensen beroende på förhållandena kan sträcka sig över en kilometers avstånd, vilket betyder att gränserna för influensområdet inte får vara för snäva. I anslutning till influensområdesgränserna bör man förbereda sig på eventuella tilläggsutredningar om områdesgränserna visar sig vara för snäva i bedömningsbeskrivningsskedet.

Konsekvenserna och utredning av dem

Kontaktmyndigheten konstaterar att konsekvenserna för försvarsmaktens och radaranläggningarnas verksamhet och kommunikationsförbindelserna saknas huvudsakligen i bedömningsprogrammet. I fråga om försvarsmaktens verksamhet bör Huvudstabens utlåtande inklusive de åtgärder som förutsätts i det beaktas i sin helhet. På basis av marinens utlåtande påverkar projektet inte Marinens verksamhet. Enligt Meteorologiska institutets utlåtande är det skäl att beakta väderradaranläggningarna med ett eget omnämnande i bedömningsbeskrivningen. I fråga om kommunikationsförbindelserna förutsätter kontaktmyndigheten att Digita Networks Oy:s utlåtande beaktas och projektets eventuella konsekvenser för kommunikationsförbindelserna bedöms. Bedömningen bör omfatta en granskning av utsiktsområden (jfr. Digita Networks Oy:s utlåtande ovan) såsom även åtgärderna för att förebygga olägenheter.

I konsekvensbedömningen sänkades iakttagande av elöverföringen förutom i utredningarna av konsekvenserna för naturen. Även ELY-centralen i Södra Österbottens miljöskydds-enhet kommenterar att miljökonsekvenserna under pågående bygge av kraftledningarna och under drifttiden bör bedömas i bedömningsprogrammet. Kontaktmyndigheten påminner om att 110 kV:s kraftledningarna även måste bedömas i MKB-förfarandet på MKB-nivå, eftersom de är en del av projekthelheten. I förfarandet vid miljökonsekvensbedömning måste elöverföringen således löpa parallellt med vindkraftsparken i fråga om 110 kV:s kraftledningen och i bedömningsbeskrivningen framförs kraftledningsutredningarna och deras resultat och miljökonsekvensbedömning så att man får en helhetsbild av projekthelheten och miljökonsekvenserna. I konsekvensbedömningen av elöverföringen måste man även beakta den elektromagnetiska strålningen.

Kontaktmyndigheten konstaterar att konsekvenserna som bedöms och bedömningsmetoderna har beskrivits tydligt.

Nedan behandlas konsekvenserna och bedömningen av dem i den ordning som framförs i bedömningsprogrammet med beaktande av ställningstagandena som har lämnats in. I utredningen och bedömningen av konsekvenserna bör man ta hänsyn till miljöministeriets anvisning Planering av vindkraftsutbyggnad, miljöministeriets anvisningar 4sv/2012.

Konsekvenser för klimat och luft

Enligt bedömningsprogrammet bedöms projektets konsekvenser för klimatet utgående från hur mycket man genom det planerade projektet kan ersätta andra former av elproduktion med skadligare utsläpp av växthusgaser och hur man på så sätt kan bromsa upp den klimatförändring som mänsklig verksamhet ger upphov till. Bedömningen görs med stöd av information i litteraturen om de genomsnittliga utsläppen av växthusgaser från de elproduktionsformer som används i Finland samt genom bedömning av minskningen av utsläppen av växthusgaser tack vare det planerade projektet. I bedömningen beaktas vindkraftsprojektets hela livscykel.

Kontaktmyndigheten påpekar att när resultaten framförs är det bra att i frågan om bedömningsmetoderna tydligt föra fram arbetets gränser även i bedömningsbeskrivningen. I byggskedet ökar transporten av byggnadsmaterial (sten- och marksubstans, betong och kraftverksdelar) avsevärt trafikmängderna som å sin sida orsakar utsläpp i luften. Iakttagande av bränslet som fordonen behöver och fordonens utsläpp ökar bedömningens omfattning.

Konsekvenser för markanvändning och samhällsstruktur

I miljökonsekvensbedömningen utreds om vindkraftsprojektet påverkar nuvarande och kommande markanvändning på planeringsområdet och dess närområde. Konsekvenserna för samhällsstrukturen bedöms utgående från nuvarande samhällsstruktur och nätverk, förändringar i markanvändningen till följd av vindkraftverken samt miljökonsekvenser som detta medför. Som utgångsmaterial för bedömningen av konsekvenserna för markanvändningen och samhällsstrukturen används planläggningens planer, information från kommunerna, geodatamaterial och utredningar som gjorts i samband med miljökonsekvensbedömningen. Beträffande den nuvarande markanvändningen utreds markanvändningens grundklasser på influensområdet, bosättning, fritidsbosättning, vägförbindelser, teknisk försörjning och näringar. Dessa uppgifter utreds med hjälp av terränggranskningar, kartmaterial och geodatamaterial. Även respons från informationsmöten för allmänheten och utlåtanden beaktas. Beträffande planerad markanvändning utreds planläggningar på olika nivåer och andra planer, gällande tillstånd samt skyddsområden. Information om användningen av området för jakt samlas in av de lokala jaktföreningarna. Projektets konsekvenser för sysselsättningen och kommunens ekonomi bedöms på basis av nyckeltal som är typiska för vindkraftsprojekt. Bland konsekvenserna för markanvändningen beaktas i synnerhet konsekvenserna för bostads- och fritidsfastigheterna i planeringsområdet och dess närhet.

I sitt utlåtande konstaterar Österbottens förbund att ” *projektområdet Hedet–Björkliden ligger i området Norrskogen–Hedet som finns i förslaget till etappplansplan. Projektområdets delområde Björkli-*

den ligger i den norra delen av planförslagets område Norrskogen–Hedet (23) och Hedet i den nordligaste delen av planförslagets område Norrskogen–Hedet (24). Hedet–Björkliden överensstämmer således med förslaget till etapplandskapsplan.” Enligt Österbottens förbunds utlåtande har Norrskogen–Hedet (områdena 22, 23 och 24) anvisats i etapplandskapsplanen med beteckningen tv-1, område för vindkraftverk. I sitt utlåtande påminner Österbottens museum om att ”enligt miljöministeriets anvisningar bör regionalt betydande vindkraftsbyggande basera sig på landskapsplanen ... och detta krav uppfylls. Museiverket har heller inte haft något att anmärka på den aktuella områdesreservationen i etapplanen och dess lämplighet för vindkraftsutbyggnad. ..Utan att ta ställning till vindkraftsenheternas antal eller placering konstaterar museet att projektområdet är planeringsdugligt.” På ovan nämnda sätt konstateras i miljöministeriets publikation Planering av vindkraftsutbyggnad (Miljöministeriets anvisningar 4sv/2012) bl.a. följande om landskapsplanens styrande effekt ”... Omfattningen och lokaliseringen av de vindkraftsområden som anvisats i landskapsplanen kan i en mer detaljerad plan ändras förutsatt att de centrala lösningarna och målen i landskapsplanen inte äventyras... En godtagbar avvikelser kan dock inte innebära att man avviker från landskapsplanens centrala principer och inte heller att man avviker från en förlägningsplats som särskilt har granskats i landskapsplanen... En planlösning som står i strid med landskapsplanens lösning är inte möjlig utan att landskapsplanen ändras... Utbyggnad av vindkraft av regional betydelse är inte möjlig om den inte har anvisats i landskapsplanen.”

I sitt utlåtande konstaterar Österbottens förbund att det i Österbottens landskapsplan ”har anvisats 3 vindkraftsområden, av vilka två i havsområdet (utanför Sideby och Korsnäs) och ett på fastlandet (Bergö). Detta har också framförts i bedömningsprogrammet. Dessutom anser Österbottens förbund att ”I MKB-programmet beskrivs förtjänstfullt områdesreservationerna i landskapsplanen och beteckningarna i projektområdet och närmiljön. I landskapsplanen finns inga områdesreservationer i projektområdet. Björkliden gränsar i söder till en förbindelseväg med yt-beteckning i landskapsplanen och genom Hedet anvisas en cykelled längs den befintliga vägen. I landskapsplanen har kulturlandskapet Närpes å anvisats som ett värdefullt område med avsikt på värnande om kulturmiljön eller landskapet. Enligt planbestämmelsen bör man i planeringen, byggandet och användningen av områdena främja bevarandet av områdenas kultur- och naturarvsvärden. I den detaljerade planeringen bör man beakta helheten av landskapsområden och byggda kulturmiljöer, deras särdrag och tidsmässiga skiktning. I landskapsplanen anvisas dessutom en historisk vägsträckning i Närpes ådal, Adolf Fredriks postväg (Byggt kulturmiljö av riksintresse, RKY 2009), som framförs som komplettering till texten.”

Kontaktmyndigheten påpekar att man i fråga om markanvändningen bör fästa särskild uppmärksamhet på områdets bebyggelse och fritidsbebyggelse samt samhällsstrukturen som redan har konstaterats i samband med den allmänna beskrivningen av projektområdet på det sätt som nämns i beskrivningen. Enligt kapitel 5.1.1 är jord- och skogsbruk samt växthusodling den huvudsakliga markanvändningsformen i projektområdet. I bedömningen är det således skäl att fästa uppmärksamhet även på projektets eventuella konsekvenser framförallt för skogsbruket. Enligt kapitel 5.1.1 finns det tre marktäktplatser enligt marktäktslagen. Även i Lindgrens Åkeri Kb:s åsikt framfördes krossverksamheten som åkeriet bedriver. Kontaktmyndigheten anser att det också är viktigt att beakta marktäktsverksamheten som en av områdets markanvändningsformer. Eventuella markanvändningsbegränsningar som en följd av projektet bör också behandlas i bedömningsbeskrivningen.

Konsekvenser för mark- och berggrund

Bedömningen av konsekvenserna för mark- och berggrund baseras på allmänt tillgänglig källinformation (Geologiska forskningscentralens kartmaterial, planutredningar, miljöförvaltningens miljö- och geodatamaterial). Områdets allmänna markförhållanden undersöktes dessutom då terrängundersökningarna för naturutredningarna utfördes. Ett mål vid terrängundersökningarna var dessutom att upptäcka lokalt värdefulla geologiska platser på området. Områdets markförhållanden är tydliga, så bedömningen av konsekvenserna för marken görs främst utgående från en kartgranskning.

Kontaktmyndigheten anser att i fråga om de mjuka markerna som nämns i bedömningsprogrammet skulle fältgranskningen utöver kartgranskningen kunna precisera bedömningen av konsekvenserna

för marken och samtidigt bidra till att bedöma behovet av mängden marksubstans allteftersom mängden marksubstanser som ska bytas ut preciseras. Informationen skulle vara nödvändig även för att bedöma dräneringsbehovet och den eventuella belastningen som uppkommer av detta i samband med behandling av konsekvenserna för yt- och grundvattnen.

I Sydbottens Natur och Miljö r.f:s utlåtande och i den andra åsikten framfördes den forntida strandvalen som finns i området Torget. Det kan bli nödvändigt att kontrollera platsen i terräng och ta hänsyn till den i samband med konsekvensbedömningen.

Konsekvenser för yt- och grundvattnen

Enligt bedömningsprogrammet ska vattendrag samt klassificerade grundvattenområden på projektområdena och i deras närhet utredas. Eventuella småvatten i naturtillstånd på projektområdena utreds utgående från kartan och deras naturtillstånd utreds i samband med terrängundersökningarna. Grundvattenområdena undersöks främst genom kartgranskning. På projektområdet Hedet-Björkliden finns inga klassificerade grundvattenområden. Närmaste grundvattenområde är Långviken (1054507) cirka fem kilometer från projektområdet. Vindkraftsparkens inverkan på yt- och grundvattnet (kvalitet och mängd) bedöms på basis av planerna för vindkraftsparken, miljöförvaltningens material, kartgranskningar samt vid behov undersökningar i terrängen. I konsekvensbedömningen beaktas vilken teknik som används för att bygga fundament för vindkraftverken och de material som används samt deras eventuella inverkan på marken och därigenom vattendragen. Samtidigt bedöms projektets generella inverkan på vattenkvaliteten och tillståndet i mottagande vattendrag som ligger nedströms med beaktande av ramdirektivet för vatten.

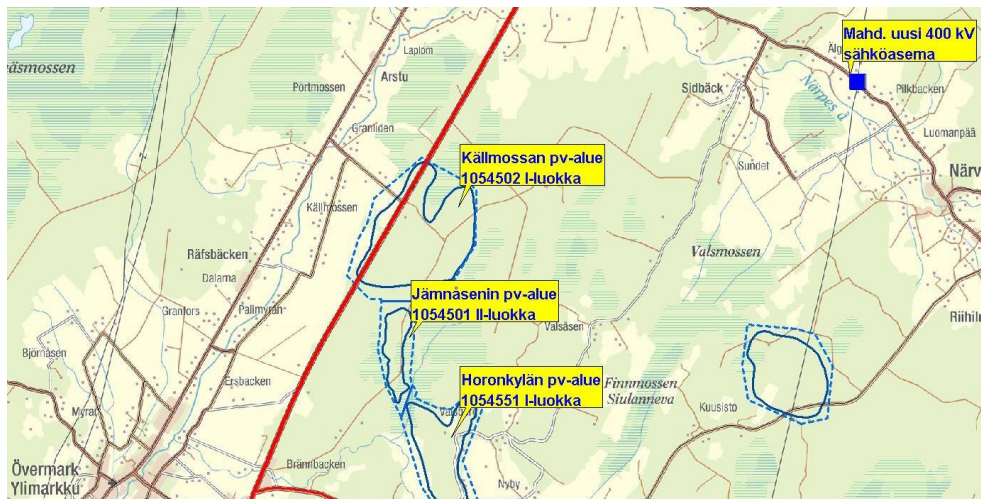
Kontaktmyndigheten förutsätter att man i fråga om yt- och grundvattnen bör beakta byggande och istandsättning av vägar vid sidan av byggandet av vindkraftverken och elöverföringen såsom även dräneringsåtgärderna i anslutning till detta samt ytterligare bedöma eventuella konsekvenser av dem för yt- och grundvattenströmningen ur hydrologins och vattendragsbelastningens synvinkel med hänsyn till vattenvårdsplanerna och vid behov åtgärdsprogrammen.

Vattenresursenheten vid ELY-centralen i Södra Österbotten kommenterar att byggandet av vindkraftsparken gör att den naturliga användningen av vattnen minskar när markanvändningen förändras. Ju större del av avrinningsområdet som reserveras för vindkraftsparken, desto större är konsekvenserna för områdets avrinningsförhållanden. I kommentarerna framförs exempel på åtgärder som ökar avrinningen, asfalteringen och skogsavverkningen när det byggs nya vägar och elledningar och kraftverksplatserna bereds. Under byggnadstiden ökar avrinningen från trädlösa och/eller växtlösa områden från det nuvarande. Större avrinning kan orsaka problem t.ex. om dikestrummorna är underdimensionerade, vilket gör att vattnet rinner ut i de omgivande områdena. När nya vägar byggs och gamla vägar förbättras, bör detta kontrolleras.

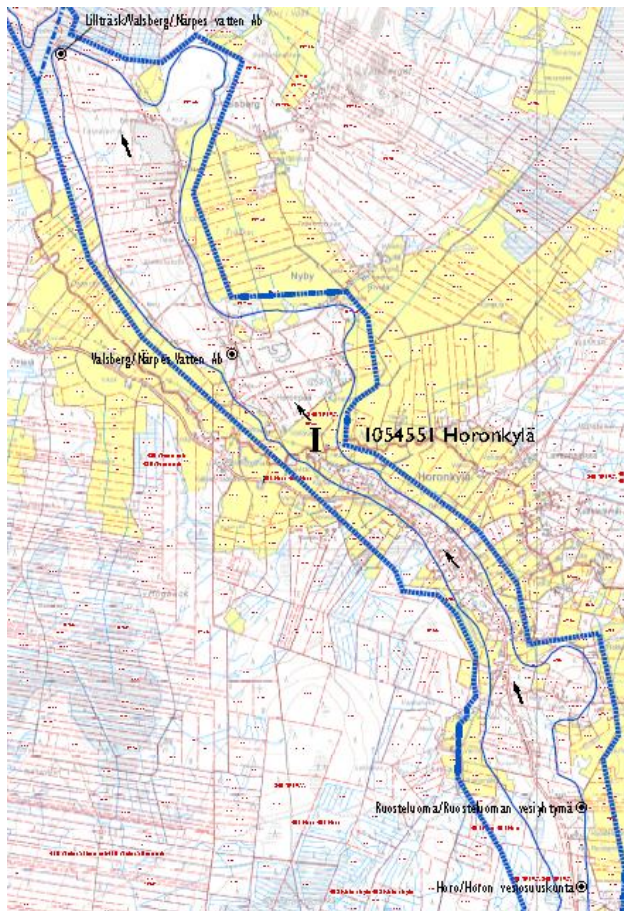
Gruppen för vattentjänster vid ELY-centralen i Södra Österbotten kommenterar bedömningsprogrammet för vindkraftsparken Hedet-Björkliden med avsikt på grundvattnen enligt följande: "I projektområdet finns inga klassificerade grundvattenområden. Det närmaste grundvattenområdet Långviken (1054507) av klass I ligger på ca fem kilometers avstånd i väster på den nordvästra sidan av Rangsbj. Det följande närmaste grundvattenområdet är Helenelunds grundvattenområde (1028052) av klass I på Korsnässidan, som ligger ca 10 kilometer nordväst om projektområdet."

Projektområdet ligger längs goda trafikförbindelser. Ungefär fem kilometer från projektområdet österut går riksväg 8. Till projektområdet leder förbindelsevägarna 6750 och 6765, vilket betyder att inte heller vägnätet kommer att gå genom grundvattenområdena.

Om man stannar för alternativ 1 för elöverföringen till riksnätet, kommer inga grundvattenområden under elledningen. I det andra alternativet byggs eventuellt en ny 400 kV:s elstation längs ledningen Kristinestad-Toby. I detta fall kommer eventuellt den nya ledningen att gå genom åsavsnittet Horonkylä-Jämnåsen-Källmossa.

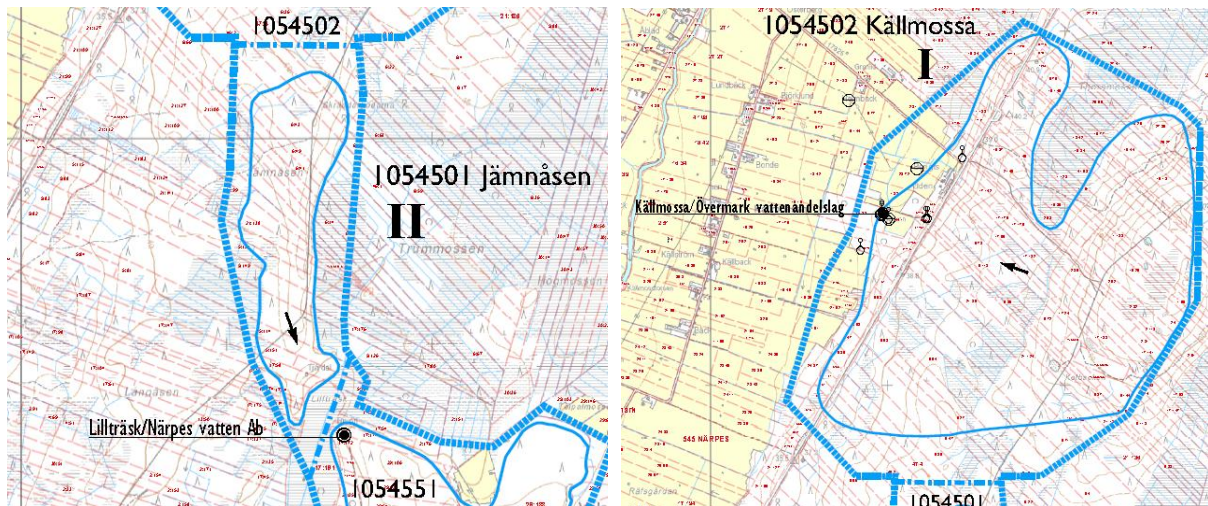

Grundvattenområdet i Horonkylä är ett grundvattenområde av klass I som är viktigt för vattenförsörjningen, och i närheten av området finns fyra vattentäkter. Grundvattenbildningen uppskattas till 3000 m³/d.

Grundvattenområdet Jämnäsen är ett grundvattenområde av klass II som är lämpligt för vattenförsörjningen, där det inte finns några vattentäkter. Grundvattenbildningen uppskattas till 250 m³/d. Det kan kanske tilläggas att grundvattnet som bildas i området av Jämnäsen strömmar mot sydost till Lillträsk vattentäkt (Närpes Vatten).

Grundvattenområdet Källmossen är ett grundvattenområde av klass I som är viktigt för vattenförsörjningen, och området har en vattentäkt. Grundvattenbildningen uppskattas till 1000 m³/d.

Vid planering av en eventuell ny 400 kV:s elledning bör man ta hänsyn till ovan nämnda grundvattenområden. I anläggningsskedet grävs fundamentelementen av betong och förankringarna som stöder stolparna ner på stolpplatserna till ofruset djup. Stolparnas mellanrum är ca 200–400 meter beroende på terrängprofil och spänningsnivå. Vid behov görs förstärkningar med pålningar eller massabytte. När elledningen byggs i grundvattenområden måste förbudet mot förorening av grundvatten (MiljöskyddsL 8 §) beaktas framförallt i fråga om stolparnas fundamentlösningar.

I ledningsplaneringen anser gruppen för vattentjänster att om det aktuella åsavsnittet måste korsas är Jämnåsens grundvattenområde det bästa på grund av det är smalt och det inte finns vattentäcker i området.

Finlands miljöcentral, Kusten fäste i sitt utlåtande uppmärksamhet på att det finns sura sulfatjordar runt Närpes. Skogscentralen konstaterar att det är nödvändigt att granska förekomsten av sura sulfatjordar i projektområdet, särskilt där det görs schaktningar, eftersom sura sulfatjordar kan komma i kontakt med syre och orsaka försurning och metallupplösning, vilket försämrar ytvattenkvaliteten.

Kontaktmyndigheten förutsätter att gruppen för vattentjänsters och skogscentralens utlåtande beaktas i det fortsatta arbetet på det sätt som anförs ovan. Om det framkommer sura sulfatjordar i de områden där schaktningar utförs, bör i planeringen och genomföringen av arbetet säkerställas att försurningsolägenheter inte uppstår. Detta bör även beaktas i bedömningsbeskrivningen.

Konsekvenser för vegetation och fauna

Vegetation och naturtyper:

Enligt bedömningsprogrammet användes fem arbetsdagar i terrängen för utredningen av vegetation och naturtyper i planeringsområdet. I första hand riktades karteringen till de platser där man planerar att placera vindkraftverk och övriga strukturer. Speciell vikt fästes vid hotade naturtyper och arter, arter som är upptagna i habitatdirektivets bilaga, värdefulla livsmiljöer som avses i skogslagen 10 §, objekt som avses i vattenlagen 11 § samt naturtyper som nämns i naturvårdslagen 29 §. Terrängundersökningarna fokuserades dessutom på värdefulla naturtyper och -objekt som utgående från kartor och flygfoton finns på planeringsområdet. En motsvarande utredning av vegetation och naturtyper planerar man att göra för de planerade elöverföringsledningarna. Enligt bedömningsprogrammet identifierar man i konsekvensbedömningen eventuella förändringar som riktar sig till viktiga växtarter och naturtyper. En sakkunnigbedömning görs över hur kraftiga och betydelsefulla konsekvenserna är, särskilt med beaktande av bevarandet av livsmiljöer och faktorer som stör miljön samt genom att granska konsekvensernas varaktighet och om de kan återställas.

Skogscentralen Kusten konstaterar att det i skogscentralens databaser över projektområdet inte finns särskilt viktiga livsmiljöer (skogslagen 10 §). Skogscentralen anser det dock vara möjligt att särskilt viktiga livsmiljöer kan hittas i projektområdet då verksamheten inleds och dessa miljöer bör beaktas på ändamålsenligt sätt. Sydbottens Natur och Miljö rf fäste i sitt utlåtande uppmärksamhet på att vindkraftverken i delområdet Björkliden skulle omringa norra Starrmossen, som åtminstone till centrala delar är i naturligt tillstånd. Dessutom påminner Sydbottens Natur och Miljö rf att det mycket värdefulla området Torget med fornstrandvallar ligger i södra delen av delområdet Heden.

Naturmiljöenheten i Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten (ELY-centralen) kommenterar att då placeringsplatserna för de planerade vindkraftverken, vägarna eller jordkablarna specificeras, ska terränginventeringar göras på de nya platserna, om det eventuellt på de platserna finns livsmiljöer som är viktiga för naturens mångfald eller hotade livsmiljöer som skyddas av lagen eller hotade eller sällsynta arter. Vid behov ska vid inventeringarna och konsekvensbedömningen beaktas randeffekten som uppstår av trädfällning, byggande och dikning och som kan orsaka att t.ex. vindens eller solgassets styrka blir kraftigare eller att det uppstår ändringar i vattenhushållningen. Det ska också göras inventeringar av områden som är värdefulla ur naturvårdssynpunkt utanför byggnadsplatserna, om byggandet splittrar förbindelserna mellan dessa områden. Då konsekvenserna bedöms ska man även fästa uppmärksamhet vid splittringen av områdena och deras förbindelser.

Dessutom anser Naturmiljöenheten i ELY-centralen i Södra Österbotten att de värdefulla naturobjektens ställning ur legislativ synpunkt och naturvårdssynpunkt ska beskrivas. Tidpunkten för vegetationsutredningen, maj-juni, är inte den ideala och kan vara utmanande när det gäller att identifiera kärlväxter. Vegetationen vid varje vindmölla och i dess omgivning ska beskrivas åskådligt.

Kontaktmyndigheten uppmanar att i det fortsatta arbetet beakta kommentarerna från ELY-centralens naturmiljöenhet och konstaterar att det i bedömningsprogrammet tydligt framförts vilka utredningar särskild det kommer att fästas uppmärksamhet vid, inklusive lagobjekt, naturtyper och -objekt samt hotade arter och arter i habitatdirektivet så att läsaren förstår att dessa kommer att beaktas i bedömningen. För vegetationens del hade det varit skäl att beskriva inventeringarna närmare så att genomförandet av dem hade kunnat bedömas. I bedömningsbeskrivningen är det skäl att precisera beskrivningen av inventeringen till denna del. För myrnaturens del är det skäl att fästa uppmärksamhet vid myrar i naturligt och naturliknande tillstånd. Om byggande riktas till kärriga områden är det skäl att fästa uppmärksamhet även vid eventuell splittring av myrnaturen. Dessutom vore det skäl att vid bedömningen av miljökonsekvenser för vegetation och naturtyper samt eventuella övriga naturvärden kontrollera området Torget som lyfts fram i Sydbottens Natur och Miljö rf:s utlåtande och i en åsikt samt att beakta området även i miljökonsekvensbeskrivningen. Enligt MKB-programmet riktades utredningarna i första hand till platserna för vindmöllorna och övriga strukturer. Om dessa platser ändras då planeringen framskrider, ska man försäkra sig om att de karteringar som nämns i MKB-programmet även gäller för de nya planerna.

Fågelbestånd:

Enligt MKB-programmet utreddes fågelbeståndet genom kartläggning av hönsfåglarnas spelplatser, punkt- och linjetaxeringar av häckande fåglar, taxering av myrfåglar, karteringar av hotade och fåtaliga arter samt en analys av utgångsinformation. I mars, april och maj 2013 kartlades skogshönsfåglarnas (tjäder, orre och dalripa) spelplatser och revir på planeringsområdet. Innan terrängarbetet började begärdes information om områdets bestånd av skogshönsfåglar och eventuella kända spelplatser av de lokala jaktföreningarna och andra naturintresserade samt genom studier av grundkartan och flygfoton. Utöver synobservationer fästes vikt vid spår och spillning av tjäder och orre. Vid kartläggningen av myrfågelarter kartlades speciellt betydelsefulla myr- och våtmarksarter på norra Starrmossen och Ömossen i slutet av maj. För att få en allmän uppfattning om det häckande beståndet gjordes en linjetaxering av landfåglar. Punkttaxeringsmetoden användes för en noggrannare kartläggning av det häckande fågelbeståndet på de platser som planeras för vindkraftverk. Eventuella risbon som byggts av stora rovfåglar söktes också i lämpliga biotoper i samband med taxeringar och andra undersökningar i terrängen. Observationer av speciellt flygande rovfåglar gjordes 23.7. Innan observationen startade söktes flygga kullar av rovfåglar med hjälp av en ljudattrapp. I samband med

kartläggningen av fladdermöss observerades också förekomsten av nattaktiva fågelarter. Dessutom är det meningen att utreda vart de tranflockar som söker föda på åkerslätten i Övermark flyger för att övernatta och vilket stråk de följer på vägen till övernattningsplatserna. Det häckande fågelbeståndet längs den tilltänkta elöverföringsledningen kartläggs under sommaren 2014, som metod används kartläggningstaxering. Konsekvenserna för fåglar som häckar på området bedöms i första hand utgående från fågelobservationer och undersökningar i vindkraftsparker som redan har byggts. För bedömningen av olika fågelarters störningskänslighet utnyttjas observationer och undersökningar som gjorts i samband med andra byggprojekt beträffande byggverksamhetens inverkan på fågelbeståndet. Artbeståndet kommer att undersökas också på regional nivå för att bedöma den regionala betydelsen. Med tanke på konsekvensernas betydelse är i synnerhet hotade och skyddskrävande arter av central betydelse, liksom arter som undviker mänsklig verksamhet vid val av häckningsplats (bl.a. rovfåglar, lavskrika, tjäder).

På basis av MKB-programmet koncentrerar man sig i första hand på kollisionsriskerna och flyttstråken samt deras läge när det gäller konsekvenserna som riktar sig till flyttfåglar. Med tanke på fågelbeståndet är det särskilt stora arter såsom svanar, gäss, tranor och rovfåglar som är centrala. Fåglar som flyttade via projektområdet iaktogs under vårflyttningen 2013 under sammanlagt 9 dagar under perioden 2.4–28.4. Observationerna var speciellt koncentrerade på de livligaste flyttdagarna för stora fågelarter (svanar, gäss och tranor) samt rovfåglar. Höstflyttningen studerades under ca tio dagar i september-oktober. Målet för utredningen av flyttfåglaorna är speciellt att ta reda på hur omfattande flyttningen är samt vilka flyttstråk olika arter följer och hur de rör sig i området. Österbottens förbunds utredning om fåglarnas flyttning i Österbottens kustområde utnyttjas för större helheter.

Naturskyddsgruppen inom naturmiljöenheten i ELY-centralen i Södra Österbotten anser att de utredningar som gjorts och mekanismerna och riktningen för konsekvensbedömningen i huvudsak är motiverade. Naturskyddsgruppen påpekar att inte närapå alla arter som häckar på taxeringsområdet observeras under ett terrängbesök och att effektiviteten för ett terrängbesök är i genomsnitt 60 % beroende på terräng och artbestånd. Beroende på livsmiljöerna kring elöverföringsledningen ska besök i terrängen göras eventuellt fler än en gång. En komplettering av uppföljningen av höstflyttningen är befogad, eftersom uppföljningen inletts för sent. Observationerna av flygande rovfåglar har gjorts endast en dag, vilket inte kan anses vara tillräckligt, eftersom slumpmässiga faktorer och väderförhållanden påverkar flygstråken. Därför får man inte tillräckligt med information om rovfåglaornas flygstråk utgående från de observationer som hittills gjorts. Naturskyddsgruppen anser att uppföljningen för denna del ska fortgå i terrängen under säsongen 2014 på ett systematiskt sätt. Naturskyddsgruppen påpekar att också konsekvenserna av att livsmiljön splittras ska bedömas på projektområdet. Buller- och konsekvenserna bör också beaktas. Arternas kollisionsrisker ska bedömas genom kollisionsmodeller som beaktar särdragen för respektive art. För våtmarksfåglaorna som förekommer på Ömossen och Starrmossen är den typiska konsekvensen att undvika vindmüllorna, vilket också är en väsentlig synpunkt i konsekvensbedömningen.

Naturskyddsgruppen inom naturmiljöenheten i ELY-centralen i Södra Österbotten kommenterar att enligt WWF:s anvisning om havsörnar ska platserna för havsörnsbon utredas på en radie på ca 10 km från projektområdet, inklusive oanvända bon under de senaste tio åren. Dessutom bör utredas om det på projektområdet kan finnas platser som havsörnen använder för jakt eller om det går flygstråk till jaktområden över projektområdet, eftersom havsörnen kan flyga t.o.m. tio kilometer från boet för att jaga. Om det på projektområdet finns eventuella jaktområden eller flygstråk till jaktområden, ska en uppföljning av flygstråken göras under perioden mellan början av maj och mitten av juli. Stigande luftströmmar, där det kan förekomma att havsörnar "står mot vinden", ska utredas genom en kartgranskning. Likaså ska flygstråken nattetid på området utredas. Hur flyttstråken placerar sig på området ska även framföras.

Västkustens miljöenhet frågar i sitt utlåtande om Ömossen även i fortsättningen kommer att fungera som rastplats för flyttfåglar. I utlåtandet framförs även att miljökonsekvensbeskrivningen skulle kunna inkludera en presentation över flyttfåglaornas eventuella flyttstråk med beaktande av också de närliggande vindkraftsprojekten. Dessutom anser enheten att flyttstråken för havsörnen och fiskgjusen ska utredas noggrant för att minimera kollisionsriskerna. Också buller- och skuggningsreflexerna i natu-

ren (t.ex. flyttstråken) bör följas upp då vindmöllorna byggs och efter det samt välja sådana alternativ och åtgärder, som kan utnyttjas för att minska fåglarnas kollisionsrisker. Också Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet anser att de planerade vindkraftverken utgör en uppenbar kollisionsrisk för flyttande fåglar både höstar och vårar, eftersom projektområdet ligger vid ledlinjen som styr fåglarnas flyttstråk i Sydösterbotten ca 5–10 km från Bottniska vikens kust.

Kontaktmyndigheten konstaterar att det är skäl att komplettera uppföljningen av höstflyttningen. Dessutom ska, för att beakta ELY-centralens naturskyddsgrupp och Västkustens miljöenhets utlåtanden, uppföljningen av flygande rovfåglar fortsätta under terrängsäsongen 2014 på ett systematiskt sätt och även naturskyddsgruppens kommentarer om havsörnen ska beaktas både när det gäller uppföljningen av flygande fåglar och flyttstråken. Kollisionsrisken påpekas i ställningstagandena av ELY-centralens naturskyddsgrupp, Västkustens miljöenhet och Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet. Kontaktmyndigheten uppmanar den projektansvariga att bedöma kollisionsriskerna för olika arter genom kollisionsmodeller som beaktar olika arters särdrag, såsom naturskyddsgruppen föreslår. Dessutom bör minimeringen av kollisionsriskerna beaktas, d.v.s. hur eventuella konsekvenser kan förebyggas och lindras. När det gäller beaktandet av övriga vindkraftsprojekt tas ställning under punkten som gäller bedömningen av samverkningar. Kontaktmyndigheten uppmanar till att i det fortsatta arbetet fästa uppmärksamhet vid att utredningarna bör vara tillräckliga och att resultaten ska presenteras åskådligt, såsom det framförs i utlåtandena från ELY-centralens naturskyddsgrupp, Västkustens miljöenhet och Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet. Likaså är det skäl att i miljökonsekvensbeskrivningen beakta konsekvenserna för Ömossen som rastplats för flyttfåglar och våtmarksfåglarna i Ömossen och Starrmossen samt den för våtmarksfåglar typiska tendensen att undvika möllorna. Dessutom har både ELY-centralens naturskyddsgrupp och Västkustens miljöenhet påpekat att bullerkonsekvenserna bör utredas.

Kontaktmyndigheten konstaterar att på basis av MKB-programmet finns i det i närheten av projektområdena flera myrar och att dessa kan ha betydelse som födosöks- eller rastplats för flyttfåglarna. Miljöskyddsenheten och naturskyddsgruppen i ELY-centralen i Södra Österbotten påpekade konsekvenserna av splittringen av livsmiljöer samt bl.a. för tjädern. Även Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet anser att splittringen av skogsområden och bullerkonsekvenserna som beror på vindkraftsbyggen leder till att åtminstone tjäderns förutsättningar att häcka i området försämras. Enligt MKB-programmets separata utredning häckar bl.a. tjäder på området, dess spelplats hittades vid terrängundersökningar och övriga häckande hönsfåglar är järpe och orre. Vid bedömningen ska särskild uppmärksamhet fästas vid projektets konsekvenser med tanke på splittringen av skogar och konsekvenserna för skogshönsfåglar. Vid konsekvensbedömningen ska också dryftas olika medel för att förebygga eller lindra eventuella konsekvenser. Dessutom ska man i det fortsatta arbetet beakta ELY-centralens naturskyddsgruppens kommentar om att förhållanden och klockslag som gäller fågelutredningar är bra att uppge i samband med rapporten över fågelutredningen som bifogas till miljökonsekvensbeskrivningen. Likaså ska fågelbeståndet vid varje plats för vindmöller och dess omgivning beskrivas till väsentliga delar och eventuella osäkerhetsfaktorer ska beaktas i konsekvensbedömningen. Utöver detta anser naturskyddsgruppen att resultaten av utredningarna ska presenteras åskådligt på kartor och eventuell skydds- eller lagstatus för observerade arter ska framkomma.

Övrig fauna:

Av de arter som ingår i EU:s habitatdirektivs bilaga IV(a) utreds förekomsten av fladdermöss och flygekorrar på området. De här arterna har valts för granskningen, eftersom vindkraftsprojektet kan påverka dessa arters föröknings- och rastplatser. Uppgifter om var hotade organismarter som tidigare observerats på området finns kommer att utredas med hjälp av uppgifter från Finlands miljöcentral. På basis av denna information och det som framkommer vid terrängundersökningarna bedöms hur den verksamhet som presenteras i projektet kommer att påverka bevarandet av en gynnsam skyddsnivå för hotade organismarter. Andra djurarter som förekommer på planeringsområdet observeras i samband med ovan nämnda undersökningar i terrängen. Uppgifter om hjortdjur och eventuella stora rovdjur utreds i mån av möjlighet genom observationer i terrängen samt i samarbete med de lokala jaktföreningarna.

Enligt MKB-programmet har fladdermöss kartlagts på planeringsområdet både genom aktiva och passiva observationer. I samband med andra naturundersökningar i terrängen bedömdes dessutom potentiella föröknings- och rastplatser som fladdermöss kan använda, likaså födosöksområden kring de planerade vindkraftverken. På projektområdet var fyra passiva detektorer utplacerade från 24.5.2013 för att kontinuerligt registrera fladdermössens ultraljud. Enligt programmet skulle de passiva detektorerna vara kvar i terrängen ungefär till oktober 2013 och avsikten med dem är att utreda förekomsten av s.k. långväga flyttande fladdermöss, att lokalisera livsmiljöer som fladdermössen aktivt använder samt utreda vilka arter av fladdermöss som förekommer på projektområdet. Fladdermössen kartlades också aktivt under taxeringsrundor, då man använde sig av en ultraljudsdetektor, som kan notera fladdermössens ekolodningsljud. Taxeringsrundor planerades främst längs skogsvägar och stigar under cirka sex nätter i juni-september. Utgående från resultaten av fladdermössutredningarna bedöms projektets inverkan på de fladdermöss som använder projektområdet vid regelbunden jakt på föda eller för förflyttning.

Inför utredningen om flygekorre sammanställdes enligt MKB-programmet potentiella platser för flygekorre som bedömdes och ritades in på kartan utgående från flygfoton och kartor. Figurerna kontrollerades och inventerades i terrängen under våren 2013. Förekomsten av spillning kartlades under grova träd och trädgrupper som kunde vara lämpliga platser där flygekorrar kan hitta föda och ha sitt bo, samt genom inventering av eventuella naturliga hål och risbon. Tecken på förekomst av flygekorre söktes också i samband med fågelutredningen och utredningen av växtligheten i maj-juni. Tillgängliga uppgifter om flygekorrar kontrollerades i miljöförvaltningens artdatasystem. Våren 2014 kartläggs eventuella förekomster av flygekorrar i terrängen längs den planerade elöverföringsledningen. Utgående från resultaten av flygekorrutredningen bedöms hur projektets byggåtgärder kommer att påverka flygekorrrens eventuella föröknings- och rastområden samt förflyttningsstråk.

Naturskyddsgruppen inom naturmiljöenheten i ELY-centralen i Södra Österbotten konstaterar att omfattningen och fokuseringen av konsekvensbedömningen för utredningen av fladdermöss och flygekorrar är motiverade. När det gäller flygekorren konstateras också att utredningsmetoden, sökandet av spillning och skogar som lämpar sig som boplatser för flygekorren, är tillräcklig och motiverad. Avgränsningar för lämpliga livsmiljöer ska presenteras på kartan. När det gäller utredningen av fladdermöss påpekar naturskyddsgruppen att i uppföljningen av flytten bör placeringen av detektorn på verkningsområdet för vindkraftverkens rotorblad beaktas. Att taxeringsrundorna baserar sig på utnyttjandet av vägar och stigar kan vara ett problem för tillförlitligheten på resultaten i det fall att potentiella platser där fladdermöss förekommer inte kartläggs. Den projektansvariga ska säkerställa dessa förhållanden och vid behov göra tilläggsutredningar.

Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet konstaterar i sitt utlåtande att de odikade myrarna på området har erbjudit många myr- och våtmarksarter en bra livsmiljö. Vindkraftsbyggandet innebär att man kan vänta sig skadeverkningar för dessa arter genom olika direkta (schaktning, grävning) och indirekta (buller, trafik, kollisioner med vindkraftverken) faktorer. Också miljöskyddsgruppen i ELY-centralen i Södra Österbotten påpekar att vindkraftverken och strukturer i anslutning till dem (vägar, kraftledning) splittrar miljön kring projektområdet och att programmet bör behandla konsekvenserna av den splittrade livsmiljön för olika arter.

Kontaktmyndigheten uppmanar den projektansvariga att beakta kommentarerna från ELY-centralens naturskyddsgrupp och konstaterar att det övriga djurlivet bör beaktas i konsekvensbedömningen så att konsekvenserna även till denna del bedöms systematiskt för vidare behov. Dessutom ska åkergrödan beaktas i utredningar och miljökonsekvensbeskrivningen.

Konsekvenser för naturskyddsområden

Beträffande projektets konsekvenser för Naturaområdena Risnasmossen och Hinjärvträsket görs en prövning av behovet av en Naturabedömning och vid behov, utgående från behovsprövningen, görs en Naturabedömning enligt naturvårdslagen 65 § som en del av miljökonsekvensbedömningen. Kon-

sekvenserna bedöms bl.a. utgående från Naturaområdenas datablanketter och terrängundersökningar som gjorts under år 2013. I bedömningen utreds det centrala innehållet i skyddsbesluten och bedöms hur projektet påverkar fullföljningen av de skyddsmål som nämns i skyddsprogrammen.

Österbottens förbund konstaterar i sitt utlåtande att i samband med etappplan 2 som är i utkastskedet granskades 12/33 områden i en Naturabedömning enligt naturvårdslagen. Området Norrskogen–Hedet ingick inte i de områden som granskades, men området har beskrivits i Naturabedömningen punkt 9.2. som gäller övriga vindkraftsområdets konsekvenser för fågelbeståndet. Västkustens miljöenhet anser dock att vindkraftsparken är relativt nära Hinjärvträsket. Sydbottens Natur och Miljö rf konstaterar i sitt utlåtande att det är viktigt att en Naturabedömning enligt naturvårdslagen 65 § görs i samband med förfarande vid miljökonsekvensbedömning. Naturskyddsgruppen i naturmiljöenheten i ELY-centralen i Södra Österbotten anser att om ett förfarande enligt naturvårdslagen 65 § genomförs, vore det nyttigt att resultaten skulle finnas tillgängliga i miljökonsekvensbeskrivningsskedet, så att det är möjligt att bedöma alla miljökonsekvenser som projektet har.

Kontaktmyndigheten konstaterar att det är motiverat att göra en eventuell Naturabedömning som görs enligt behovsprövning i samband med förfarandet vid miljökonsekvensbedömning och målet bör vara att resultaten finns tillgängliga i miljökonsekvensbeskrivningsskedet. Kontaktmyndighetens utlåtande om miljökonsekvensbeskrivningen är dock inte ett utlåtande enligt naturvårdslagen 65 § 2 mom. fastän Naturabedömningen skulle göras i samband med förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. Dessutom bör i samband med bedömningen också utredas huruvida det eventuellt finns METSO-objekt i projektområdet eller dess närhet samt bedömas projektets eventuella konsekvenser för dem.

Konsekvenser för utnyttjande av naturresurserna

I miljökonsekvensbedömningen bedöms projektområdets betydelse för viltvården och projektets konsekvenser för förekomsten av vilt och möjligheterna att röra sig på projektområdet. Uppgifter om områdets viltstam och hur aktiv jakten i området är begärs av de lokala jaktföreningarna. Utgående från erfarenheter från andra vindkraftsparker (litteraturkällor) bedöms hur vindkraftsparken under byggtiden och driften kommer att påverka förekomsten av vilt, speciellt hjortdjur, och hur viltet kan röra sig på projektområdet.

Enligt MKB-programmet kommer de materialresurser som förbrukas under en vindkraftsparks livscykel att jämföras med den producerade mängden elenergi. På projektområdet finns flera marktäktsområden. Konsekvenserna för dem till följd av kraftverkens placering både under byggtiden och under driften kommer att bedömas. Information om den nuvarande användningen av grustillgångarna på projektområdet fås från kommunerna samt miljöförvaltningens material. Målet är även att närmare undersöka hur stora mängder sten- och jordmaterial som behövs för allt byggande i vindkraftsprojektet och hur mycket material som kan fås från de nuvarande marktäktsplatserna på projektområdet.

I Vilt- och fiskeriforskningsinstitutets utlåtande konstateras att projektområdets omgivning består av obbyggda ekonomiskogar och myrar och att området till sin natur torde lämpa sig för vindkraftsproduktion. Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet konstaterar i sitt utlåtande att tre jaktföreningar (Norrnäs Jaktförening rf, Rangsby Jaktförening rf och Övermark Jaktklubb rf) är verksamma i projektområdet eller dess närhet. Föreningarnas fållar i genomsnitt lika mycket älg som de övriga jaktföreningar i Närpes i förhållande till jaktområdet. Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet anser att byggandet av vindkraft på området skulle leda till att älgstammen minskar och detta samt säkerhetsriskerna av vindkraftverken och elöverföringen skulle resultera i att älgjakten på projektområdet och i dess närhet minskar. Enligt Finlands viltcentral Kust-Österbotten har jakten inte beaktats i tillräcklig omfattning i MKB-programmet.

Kontaktmyndigheten konstaterar att marktäkten ska granskas utöver det som framförts i MKB-programmet även med tanke på projektets sammantagna konsekvenser. I MKB-programmet konstateras att det på området utövas jord- och skogsbruk och därför kan det vara skäl att i samband med bedömningen av användningen av naturresurser även beakta trädbeståndet. Det är också skäl att

fästa ytterligare uppmärksamhet vid viltarterna i området samt eventuella konsekvenser för jakten för att beakta utlåtandet från Finlands viltcentral Kust-Österbotten.

Konsekvenser för landskap, kulturmiljöer och fornlämningar

Enligt MKB-programmet bedöms projektets konsekvenser för landskapet inom ett område på ca 15–20 km från planeringsområdet, och noggrannare för det område som sträcker sig ca fem kilometer från projektområdet. Vid konsekvensbedömningen beaktas landskap i anslutning till rekreation och fritid, landskap vid bostäder och deras näromgivning samt områdets lokala landskapsmässiga särdrag. I bedömningen fås speciell vikt vid förändringar i landskapsbilden i Närpes ådals landskapsområde, som är regionalt värdefullt. Bedömningen av konsekvenserna för landskapet och kulturmiljön görs som en expertbedömning. Konsekvensbedömningen koncentreras på förändringen i landskapsbilden: synlighetsområden, förändringens omfattning och betydelse inom synlighetsområdena. I landskapsanalysen beskrivs landskapet och kulturmiljöerna på planeringsområdet utgående från bl.a. inventeringar av riksomfattande och regionala landskapsområden och kulturmiljöer samt utredningar och inventeringar för landskapsplaneringen. Landskapsanalysen kompletteras genom observationer i planeringsområdet och dess närhet samt genom kartanalyser. På basis av dessa avgörs vilka särdrag i landskapet och utsiktsplatser som är viktigast med tanke på landskapets struktur och landskapsbilden. Som stöd för landskapsanalysen görs en analys av vindkraftverkens synlighet. På basis av landskapsanalysen och synlighetsanalysen bestäms från vilka riktningar fotomontage ska göras. Med fotomontage åskådliggörs de viktigaste konsekvenserna för landskapet och hur påtagliga de blir. Dessutom görs en inventering av fasta fornlämningar på området för att ta reda på eventuella tidigare okända fasta fornlämningar. Även existerande fornlämningar kommer att kontrolleras i terrängen.

Österbottens förbund framför i sitt utlåtande att kulturlandskapet Närpes ådal i landskapsplanen har betecknats som ett område av riksomfattande intresse med tanke på kulturmiljön eller landskapsvården. Bestämmelsen i anslutning till beteckningen innebär att områdesplaneringen, byggandet och användningen ska främja bevarandet av värdena för kultur- och naturarvet på området. I den detaljerade planeringen ska helheterna av landskapsmiljöer och byggda kulturmiljöer beaktas, likaså deras särdrag och tidsmässigt olika skikt. Förbundet påpekar också att den historiska vägsträckningen Adolf Fredriks postväg i Närpes ådal (Byggda kulturmiljöer av riksintresse RKY 2009) bör kompletteras i texten. Österbottens förbund påpekar också att inventeringen för att uppdatera och komplettera värdefulla landskapsområden av riksintresse pågår och att den inkluderar kulturlandskapet Närpes ådal som förslag till värdefullt landskapsområde av riksintresse år 2013 för landskapen Österbotten, Södra Österbotten och Mellersta Österbotten.

Österbottens museum konstaterar i sitt utlåtande att avgränsningen av kända fornlämningar ska kompletteras inför placeringen av vindkraftverken och att det enligt lagen om fornminnen (295/1963, 13 §) bör utredas att inte byggandet på projektområdet kommer att beröra fasta fornlämningar som man inte känner till sedan tidigare. Dessutom anser museet att man under arbetet bör beakta att det området kan finnas strukturer som uppkommit i närhistorien och som kan anses vara fornlämningar. För att trygga skyddet av fornlämningarna under byggnadstiden påminner museet också att maskiner inte ska röra sig och ny markbyggnad ske närmare än 50 m från fornlämningarna. Vid placeringen av vindkraftverken ska man försäkra sig om att vindmöllorna inte ens om de faller kan äventyra fornlämningarna, vilket innebär att det tillräckliga skyddsavståndet i regel är kraftverkets höjd vid rotorbladen, d.v.s. totalhöjden.

Kontaktmyndigheten uppmanar den projektansvariga att i det fortsatta arbetet beakta utlåtandena från Österbottens förbund och Österbottens museum till de ovan nämnda delarna. Även när det gäller vägnätet bör Österbottens museums utlåtande om nybyggande beaktas. Utöver vindkraftsparken ska elöverföringen beaktas i miljökonsekvensbeskrivningen och även för elöverföringens del ska konsekvenserna för landskap, kulturmiljöer och fornlämningar bedömas med hjälp av nödvändiga utredningar. Till denna del kan inte i samband med MKB-programmet kommenteras huruvida utredningarna är tillräckliga, så det är skäl att förbereda sig på eventuella behov av tilläggsutredningar för

miljökonsekvensbeskrivningen. Uppmärksamhet bör fästas vid ett tillräckligt antal bilder och illustrationer och vid förhållandena som påverkar bilderna (bl.a. årstid, skogsbrukets åtgärder) för att säkerställa att resultaten är så realistiska som möjligt.

Buller och skuggeffekter

I MKB-programmet konstateras att bullerkonsekvenserna under byggnadstiden beskrivs verbalt i miljökonsekvensbeskrivningen. Vindkraftverkens bullerpåverkan i planeringsområdets omgivning bedöms genom bullermodellering med hjälp av WINDPRO-programmet. I den 3-dimensionella beräkningen beaktar modellen bl.a. byggnader, terrängformer, reflexioner och dämpningar samt väderförhållandenas inverkan på bullerspridningen. Som utgångsinformation i modelleringen används vindkraftverkens planeringsdata och numeriska kartdata från Lantmäteriverket. Resultaten presenteras som genomsnittliga ljudeffektnivåer under lång tid (LAeq-bullerzoner) på kartunderlag jämfört med riktvärden. Resultaten av modelleringen jämförs med riktvärdena för bullernivån (Statsrådets beslut Srb 993/1992) samt andra direktiv (t.ex. Miljöministeriets planeringsguide 2012).

Vindkraftverkens skuggeffekter bedöms med programmet EMD WindPro 2.9. I programmet beräknas det område där s.k. blinkande skugga förekommer och förekomstens frekvens i vindkraftverkens näromgivning i en real case-situation. Som utgångsinformation används vindkraftsparkens planeringsuppgifter, uppgifter om höjdkurvorna i Lantmäteriverkets terrängdatabas och grundkartan. I beräkningen används Meteorologiska Institutets meteorologiska observationer som väderdata. Med beräkningsmodellen produceras en karta med isolinjer för det område där skuggeffekter förekommer. Den visar skuggeffektens omfattning var som helst på det undersökta området. I MKB-beskrivningen presenteras också antalet bostäder och fritidshus inom det område som påverkas av skuggeffekter. Resultaten av modelleringen jämförs med rekommendationer och anvisningar som används i övriga europeiska länder.

Stadsstyrelsen i Närpes fäste i sitt utlåtande uppmärksamhet vid att det finns bosättning i närheten av området med 40 dB buller i de preliminära bullerutredningarna. Stadsstyrelsen anser att det är viktigt att göra bedömningen noggrant och använda de nyaste anvisningarna för mätning och modellering av buller. Likaså påpekar Österbottens förbund i sitt utlåtande att Miljöministeriet håller på att utarbeta anvisningar för mätning och modellering av buller från vindkraftverk och att anvisningen möjliggör en optimering av placeringen av vindkraft samt minimering av de skadliga bullerkonsekvenserna. Förbundet föreslår att anvisningen tillämpas vid följande bullermodelleringar. Också Västkustens miljöenhet lyfter fram bullret: *"Placeringen av kraftverken får inte vara sådan att Miljöministeriets gränsvärden för buller överskrids. För fast- och fritidsbosättning bör inte gränsvärdet på 40 dB respektive 35 dB nattetid få överskridas. -- De nyaste anvisningarna om mätning och modellering av vindkraftverksbuller bör användas under MKB-förfarandet."* I utlåtandet från Sydbottens Natur och Miljö rf och i en åsikt framförs bekymmer i anslutning till bullerkonsekvenserna för den närliggande bosättningen och anses att antalet vindkraftverk bör minskas märkbart och vindkraftverken vara lägre.

Kontaktmyndigheten konstaterar att Miljöministeriet håller på och utarbetar en ny anvisning för modellering och mätning av buller och under våren 2014 bereds en förordning som gäller planeringsriktvärdena för bullernivåerna utomhus i anslutning till vindkraftsbyggande. Kontaktmyndigheten framför att de kommande anvisningarna och förordningarna beaktas i planeringen i den omfattning som de finns tillgängliga då projektet planeras. För att konkretisera decibelkurvorna över resultaten från bullermodelleringen kunde man märka ut avståndskurvor i modelleringsbilden, vilket kunde göra resultaten åskådligare och göra det lättare att uppfatta avstånden mellan bosättningen och vindkraftverken.

Västkustens miljöenhet konstaterar i sitt utlåtande att ljus- och skuggeffekter får förekomma endast under korta tider under året och att de inte får orsaka oskäliga olägenheter för miljön. Stadsstyrelsen i Närpes konstaterar i sitt utlåtande att också ljus- och skuggeffekterna omfattas av de nyaste mättings- och modelleringsanvisningarna som bör tillämpas i projektet.

Kontaktmyndigheten konstaterar att när det gäller buller samt ljus- och skuggeffekter ska modelleringen och konsekvensbedömningen i miljökonsekvensbeskrivningen inkludera den s.k. worst case-situationen. Resultaten av modelleringarna ska presenteras tydligt. När det gäller buller vore det viktigt att beakta även lågfrekvent buller och att beskriva hur länge bullerolägenheterna under byggnadstiden pågår.

Konsekvenser för människornas levnadsförhållanden och trivsel

Bedömningen av de konsekvenser som drabbar människorna indelas i social konsekvensbedömning och hälsokonsekvensbedömning. Då de sociala konsekvenserna undersöks och bedöms utreds de befolkningsgrupper och områden som speciellt drabbas av konsekvenserna. Konsekvenserna för människorna undersöks speciellt i projektets närområde. Ett större utredningsområde bestäms utgående från synlighetsområdet. Vid bedömning av de sociala konsekvenserna används expertanalys av utgångsmaterialet. Information om närinfluensområdet fås bl.a. från projektets övriga konsekvensutredningar, kart- och statistikmaterial, åsikter och utlåtanden som lämnats in om MKB-programmet, respons som kommit in under bedömningens gång (informationsmöten för allmänheten, brev, e-post, samtal) och lokala tidningsskrivelser.

På regional och nationell nivå fås information från bl.a. kart- och statistikmaterial och utredningar, tjänsteinnehavares och andra experters åsikter i styrgruppen samt utlåtanden som getts om MKB-programmet. I bedömningen utreds hur projektområdet och dess näromgivning används och vilken betydelse det har för lokalbefolkningen och aktörerna samt deras erfarenheter av den nuvarande boendetrivseln och samhällsgemenskapen. I bedömningen förenas analys av erfarenhetsbaserad, subjektiv information och expertbedömning. I bedömningen av konsekvenserna för människorna försöker man få reda på lokalbefolkningens och andra aktörers åsikter om projektets största konsekvenser för levnadsförhållandena och näringsverksamheten. Invånarnas och andra intressenters åsikter bedöms i förhållande till resultaten från övriga konsekvensbedömningar. Samtidigt bedöms konsekvensernas betydelse samt möjligheterna att minska och förhindra de skadliga konsekvenserna.

Kontaktmyndigheten förutsätter att konsekvenserna av kraftledningarnas el- och magnetfält för människorna bedöms för elöverföringens del. Bedömningsmetoderna med konsekvensbedömningar och möjligheter att minska och hindra de skadliga konsekvenserna ska presenteras i miljökonsekvensbeskrivningen. Vid planeringen av projektet ska också beaktas Strålsäkerhetscentralens rekommendation om att nya kraftledningar ska planeras till sådana platser att den magnetiska flödestätheten inte kontinuerligt överskrider 0,4 μT i bostadshus eller i andra utrymmen där barn kontinuerligt befinner sig. Då bedömningen görs ska också beaktas att den magnetiska flödestätheten beror på kraftledningens belastning och struktur och att den ska bedömas noggrannare då avståndet mellan bostadshus och 400 kV kraftledning är under 100 meter och avståndet mellan bostadshus och 110 kV kraftledning under 40 meter.

I de utlåtanden som lämnats in och i en åsikt fästes uppmärksamhet vid näringsverksamheten på projektområdet. MTK Etelä-Pohjanmaa betonar i sitt utlåtande att verksamhetsmöjligheterna för de näringsutövare som är verksamma på området (särskilt jord- och skogsbruk) bör tryggas. Skogscentralen Kusten anser det vara positivt att skogsmark kan användas till vindkraftproduktion och på det sättet öka avkastningen av (skogs)marken. Dessutom konstaterar skogscentralen att den areal av skogsmarken som används till byggandet av vindkraftverk och övriga strukturer är relativt liten och att vindmöllornas antal i de olika alternativen inte är avgörande för den areal som används till byggandet, dock ändras skogsmarkens status till ett område för energiproduktion. I åsikten från Lindgrens Åkeri Kb tar man upp företagets krossverksamhet. Kontaktmyndigheten uppmanar den projektansvariga att beakta särskilt skogsbruket vid bedömningen av konsekvenser för näringarna samt i detta sammanhang också bedöma projektets eventuella konsekvenser för krossverksamheten som framförs i åsikten. Likaså bör man fästa uppmärksamhet vid möjligheterna att minska och förebygga konsekvenserna.

När det gäller rekreationsanvändningen av området konstaterar Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet i sitt utlåtande att Starrmossen, som finns i närheten av projektområdet, är odikat område där det bl.a. sysslas med fotografering från gömslen och områdets rekreationsvärde skulle minska då vindkraft byggs. I bedömningen vore det också bra att betona eventuella konsekvenser för områdets rekreationsanvändning i samband med jakten som diskuteras tidigare i samband med naturvärdena. Boendetrivseln kopplas även samman med eventuella buller-, skugg- och landskapskonsekvenser, som man bör fästa uppmärksamhet vid även ur denna synvinkel.

Konsekvenser för trafiken

Enligt MKB-programmet utreds i bedömningen av konsekvenserna för trafiken de nuvarande trafikmängderna på projektområdets vägar och den tunga trafikens andel samt de trafikmängder som projektet orsakar i olika skeden av projektet. Vid bedömning av konsekvenserna för trafiken beaktas också nuvarande antal olyckor på projektområdets vägar, vägarnas bredd och skick. Det område som undersöks är vägarna som leder från huvudvägarna till vindkraftverken. I utredningen utnyttjas bl.a. Österbottens förbunds utredning för etapplandscapsplan 2, Österbottens vindkraft och specialtransporter.

Trafiksäkerhetsverket Trafi konstaterar i sitt utlåtande att vindkraftverken utgör flyghinder och därför bör konsekvenserna för flygtrafiken och -säkerheten utredas. Dessutom fordras flyghindertillstånd från Trafiksäkerhetsverket innan man reser upp vindkraftverk, lyftkranar för byggandet av vindkraftverk och eventuella andra höga hinder som är nödvändiga för projektet. Trafiksäkerhetsverket beviljar tillstånd för att resa hinder på vissa villkor, förutsatt att flygsäkerheten inte äventyras eller luftfarten störs. I flyghindertillståndet räknas hindrets största räckvidd (maximihöjd) från markytan vid hindret. Hindret ska märkas ut och förses med flygvarningsljus enligt tillståndsvillkoren. Den som installerar ett hinder ska enligt förfarandet för flyghindertillstånd försäkra sig om att flygsäkerheten eller luftfarten inte orsakas fara eller olägenheter. För att utreda detta föreslår Trafiksäkerhetsverket att områdets högsta möjliga hinderhöjd över havet skulle framgå i delgeneralplanen. Dessutom framför Trafi i sitt utlåtande att också eventuella konsekvenser för trafiksäkerheten för övriga trafikformer ska utredas med tanke på vindkraftsparkens planerade läge. Sådant som kan bedömas i planeringen och genomförandet av projektet är bl.a. av säkerhetsskäl fastställda avstånd till vägar och järnvägar samt eventuella konsekvenser för trafikövervakningsradar. Trafi anser det också vara viktigt att vindkraftsbyggandets konsekvenser för säkerheten och smidigheten i trafiken utreds i planeringskedet och beaktas i genomförandet av projektet.

ELY-centralen i Södra Österbottens ansvarsområde för trafik och infrastruktur har inget att anmärka på i MKB-programmet. I programmet sägs att projektets konsekvenser för trafiken och problematiska ställen i vägnätet, bl.a. broar, kommer att utredas.

Kontaktmyndigheten konstaterar att i det fortsatta arbetet bör Trafiksäkerhetsverkets utlåtande beaktas.

Konsekvenser efter avslutad verksamhet

Enligt MKB-programmets kapitel 6.3 på sidan 49 uppkommer konsekvenser då en vindkraftspark inte längre är i drift och konstruktionerna tas ur bruk. Enligt programmet förs rivningsavfallet i mån av möjlighet till återvinning och nyttoanvändning och närmare 80 % av råvarorna som använts i ett vindkraftverk kan återvinnas. Dessutom konstateras att energiinnehållet i det material som inte kan återvinnas, numera kan utnyttjas genom förbränning i en avfallsförbränningsanläggning som håller hög temperatur. På fundamentet kan ett nytt kraftverk som lämpar sig för fundamentets egenskaper byggas, alternativt kan fundamentet rivras.

Kontaktmyndigheten konstaterar att i miljökonsekvensbeskrivningen bör utredas, vem som ansvarar för både vindkraftverkens och elöverföringens strukturer efter att verksamheten avslutats.

Bedömning av miljörisker

Enligt MKB-programmet tar man i miljökonsekvensbedömningen reda på eventuella störningar som kan förekomma i anslutning till projektet samt konsekvenskedjor och störningarnas följder. Sådana kan vara t.ex. kollisionsrisker samt frågor som rör säkerheten. Vindkraftsparkens inverkan på säkerheten har att göra med bland annat rotorblad som kan gå sönder och is som kan lossna från rotorbladen på vintern och orsaka farliga situationer, säkerhetsrisker för flygtrafiken och eventuella störningar för tv-signalerna i närheten av kraftverken. Enligt bedömningsprogrammet granskas riskerna genom att analysera möjliga olycks- och störningssituationer, deras sannolikhet och konsekvenser samt hur riskerna kan minskas och vilka korrigerande åtgärder vidtas.

Kontaktmyndigheten konstaterar att elöverföringen och eventuella risker som den orsakar också ska ingå i riskgranskningen.

I fallet Hedet-Björkliden vindkraftspark är det möjligt att tv-signalerna störs. Enligt Digita Networks Oy:s utlåtande sker mottagningen av antenn-tv från Bötomberget och för ca 70 invånare direkt över de planerade vindkraftverken. Dessutom konstateras i Digita Network Oy:s utlåtande att mellan vindkraftsparken Hedet-Björkliden och Bötomberget finns också den tidigare planerade vindkraftsparken i Lappfjärd (67 kraftverk). Digitas utlåtande ska beaktas i det fortsatta arbetet så att man i miljökonsekvensbeskrivningen beskriver hur de negativa konsekvenserna för mottagningen av antenn-tv ska undvikas. I detta sammanhang bör också samverkningarna av olika projekt beaktas. Dessutom ska man ta hänsyn till det som kontaktmyndigheten tidigare sagt i detta utlåtande om kommunikationsförbindelser.

Metoder att minska de negativa konsekvenserna

Enligt MKB-programmet framläggs i miljökonsekvensbeskrivningen åtgärder som kan vidtas för att minska de negativa miljökonsekvenserna. De kan gälla bl.a. placeringen av vindkraftverken, var jordkablarna dras, kraftverkens fundamentteknik, kraftverkens storlek, tidpunkt för byggarbetet m.m.

Kontaktmyndigheten har redan tidigare i sitt utlåtande konstaterat att särskild uppmärksamhet bör fästas vid att minska och förebygga eventuella konsekvenser. I miljökonsekvensbeskrivningen bör eventuella skadliga konsekvenser samt eventuella åtgärder för att förebygga och minska konsekvenserna beskrivas så tydligt och täckande som möjligt.

Sannolika osäkerhetsfaktorer i bedömningen

I MKB-programmet nämns inga osäkerhetsfaktorer som gäller bedömningen. Bedömningen omfattar dock alltid antaganden och generaliseringar, exempelvis när det gäller tillgänglig information, data som används i modeller och sannolikheter o.s.v. Det är skäl att fästa uppmärksamhet vid osäkerhetsfaktorer och antaganden samt deras betydelse för slutresultatet av bedömningen och att presentera dessa uppgifter för att det ska gå att bedöma tillförlitligheten på slutresultaten.

Uppföljning av konsekvenserna

Enligt MKB-programmet görs en plan för kontroll av projektets miljökonsekvenser för konsekvensbeskrivningen utgående från de bedömda konsekvenserna och deras betydelse. Med hjälp av kontrollen kan man ge akt på bl.a. hur väl den nu gjorda bedömningen motsvarar verkligheten. Dessutom kan man utreda om byggarbetena ger upphov till sådana förändringar i miljöns tillstånd att nödvändiga åtgärder måste vidtas för att förhindra dem.

Kumulativa effekter tillsammans med andra vindkraftsprojekt

Enligt MKB-programmet är de projekt som finns närmast projektområdet Hedet-Björkliden i Närpes:

- Närpes, Norrskogen. EPV Vindkraft Oy planerar bygga 28 vindkraftverk på området med en total effekt på 56–140 MW, enhetseffekt 2–5 MW. Norrskogens vindkraftspark ligger söder om delområdet Björkliden. MKB för Norrskogen är färdig, delgeneralplanen för vindkraftsparken har också godkänts av stadsfullmäktige 24.9.2012 (har inte vunnit laga kraft).
- Närpes, Finnsätret. EPV Vindkraft Oy planerar bygga 4 vindkraftverk på området med en total effekt på 12–20 MW, enhetseffekt 2–5 MW.
- Korsnäs, Harrström. Smålands Miljöenergi Ab planerar bygga cirka 4 vindkraftverk på området. Miljöutredningar gjordes 2012, delgeneralplanen är i förslagsstadiet.
- Korsnäs, Edsvik. Smålands Miljöenergi Ab planerar cirka 4 vindkraftverk på området. Miljöutredningar gjordes 2012, en delgeneralplan håller på att utarbetas.

Kontaktmyndigheten konstaterar att i övriga sammanhang nämns i bedömningsprogrammet att det i närheten av projektområdena finns marktäktsområden. Det vore bra att beakta dessa när samverkningarna granskas.

Enligt MKB-programmets kapitel 6.18 beaktas projektets kumulativa effekter tillsammans med andra genomförda eller planerade vindkraftsprojekt i närregionen i form av en kvalitativ expertbedömning baserad på utredningar och bedömningar av andra vindkraftsprojekt. Som expertbedömning ges en förhandsbedömning av om de närmaste vindkraftsprojekten ökar eller minskar varandras konsekvenser och hur eventuella konsekvenser kan minskas.

Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet konstaterar i sitt utlåtande att det i närheten av den planerade vindkraftsparken Hedet-Björkliden finns ett tiotal existerande och planerade områden för vindkraftsproduktion, varav fyra bildar en enhetlig fortsättning på projektet Hedet-Björkliden i sydvästlig-nordostlig riktning. Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet anser att det i detta skede av planeringen vore önskvärt att MKB-programmen skulle inkludera mera heltäckande planer än det görs nu för att utreda samverkningarna av vindkraftproduktionen på ett större område än ett enskilt projektområde. Också miljöskyddsensheten i ELY-centralen i Södra Österbotten kommenterar att MKB-programmet inte i tillräcklig omfattning har utrett samverkningarna av vindkraftsprojekten i kustområdet i Sydösterbotten och deras konsekvenser för varandra. Västkustens miljöenhet anser att bild 13 över vindkraftprojektet i närområdet är otydlig och för att få en bättre uppfattning om de planerade gränserna för vindkraftsområdena bör de presenteras enligt arealerna. Österbottens förbund och vattenresursensheten i ELY-centralen i Södra Österbotten framför att bild 13 också bör inkludera Kalax vindkraftspark, som enligt förslaget till etappplanskaplan ligger i området Norrskogen-Hedet (det sydligaste området 22). Stadsstyrelsen i Närpes föreslår att listan ska kompletteras med ovan nämnda VindIn:s vindkraftspark i Kalax och vindkraftsparken i Pjelas/Böle. Dessutom anser stadsstyrelsen i Närpes att EPV Vindkraft Ab:s och SABA Wind Ab:s vindkraftspark i Finnsätret och Nämpräs inte är aktuell och att den kan strykas från listan. Utöver detta konstateras att den projektansvariga i Pörtom är VindIn AB/Triventus Pörtom Vind Ab.

Kommunstyrelsen i Östermark (Teuva) konstaterar i sitt utlåtande att i Östermark kommun pågår planläggningen av en vindkraftspark med ca 20 vindmöllor i området Paskoonharju. MKB-processen har genomförts år 2011. Östermark kommun har också gett tillstånd för en enskild vindmölla i Pettumäki år 2012. Vindmöllan är i ibruktagningsskedet och dess produktionsverksamhet börjar i december 2013. Paskoonharju ligger ca 12 km och Pettumäki ca 6 km från den norra gränsen för det nu planerade området. Båda projekten har blivit aktuella innan vindkraftsprojektet Hedet-Björkliden i Närpes. Enligt kommunens åsikt bör man i det nu aktuella projektets MKB-program granska alla de vindkraftsprojekt som är aktuella på konsekvensområdet, deras konsekvenser för varandra och deras samverkningar. Vindkraftsparker som består av talrika vindkraftverk uppnår ofta så stor effekt i elinmatningen att det finns behov för att förstärka nuvarande elledningar eller bygga helt nya elöverför-

ringslinjer. I samband med att MKB-programmet utarbetas bör även konsekvenserna för elnätet undersökas. Planeringen av ett nytt vindkraftsområde får inte heller äventyra utnyttjandet av vindkraftsparker som redan är under planering eller i byggnadsskedet. Olägenheter får inte heller orsakas för dessa parkers planering, elöverföringssystem eller volymen på elproduktionen.

Kontaktmyndigheten uppmanar den projektansvariga att kontrollera vindkraftsprojekten i närområdet och anser att bedömningen av samverkningar som gjorts i MKB-programmet är kortfattad, för den består endast av en förhandsbedömning av huruvida de närmaste vindkraftparkerna ökar eller minskar de konsekvenser som uppstår och hur eventuella konsekvenser kan minskas. Kontaktmyndigheten konstaterar att uppmärksamhet bör fästas vid att få en så tillförlitlig och täckande bedömning av vindkraftsparkernas eventuella samverkningar, möjligheter till att minska och förebygga konsekvenserna och även beakta annan markanvändning med miljökonsekvenser. I samverkningarna särskilt för de konsekvenser som riktar sig mot naturen bör beaktas splittringen som vindkraftsprojekten (inklusive vägnätet) orsakar. Speciell uppmärksamhet bör fästas vid myrnaturen och fågelbeståndet samt värdefulla landskapsområden och kulturmiljöer. Värdefulla landskaps- och kulturmiljöobjekt bör också granskas både med tanke på landskap och synlighet när det gäller samverkningarna. Också Naturaområden och andra områden i skyddsprogram ska beaktas i bedömningen.

Kontaktmyndigheten anser att MKB-programmet inte alls beaktar samverkningarna när det gäller elöverföringen eller åtminstone har elöverföringen inte nämnts i detta sammanhang. Även till denna del ska samverkningarna med andra vindkraftsprojekt granskas. Också möjligheterna att minska och förebygga olägenheterna ska bedömas.

Deltagande

I kapitel 4.4 berättas om parterna i förfarandet vid miljökonsekvensbedömning, vilka enligt MKB-programmet är den projektansvariga, kontaktmyndigheten och övriga myndigheter. Istället för övriga myndigheter vore det bättre att tala om t.ex. övriga parter, som utgörs av dem vilkas förhållanden eller intressen kan påverkas av projektet eller vars verksamhetsområde kan beröras av konsekvenserna av projektet (jfr MKB-lagen 468/1994, ändring 267/1999, 2 §). I dessa övriga parter ingår utöver myndigheter olika slags aktörer (t.ex. företag, medborgarorganisationer) och medborgare.

Ett informationsmöte har arrangerats om projektet. Under mötet var det möjligt att diskutera projektet med den projektansvariga, planläggaren, konsulten och kontaktmyndigheten för förfarandet vid MKB. Då miljökonsekvensbeskrivningen har färdigställts ordnas ytterligare ett möte för allmänheten. Projektet har även en uppföljningsgrupp, dit man kallat bl.a. aktörer i området och myndigheter.

I kapitel 4.5 som gäller medborgarnas deltagande berättas bl.a. att medborgarna kan framföra sitt ställningstagande om behovet av att utreda projektets konsekvenser då projektets MKB-program har meddelats anhängigt. Kontaktmyndigheten begär nödvändiga utlåtanden om MKB-programmet och bereder möjlighet att framföra åsikter. Åsikter och utlåtanden ska tillställas kontaktmyndigheten inom den tid som anges i kungörelsen och medborgarna har möjlighet att kommentera bedömningsprogrammet även i större omfattning än endast till de delar som gäller behovet av att utreda konsekvenserna. Möjligheterna till deltagande kan anses vara tillräckliga när det gäller förfarandet vid miljökonsekvensbedömning.

Rapportering

Bedömningsprogrammet är tydligt och inkluderar åskådliga illustrationer, dock behandlas elöverföringen mycket kortfattat och vägnätet fattas helt i MKB-programmet. Elöverföringen är en del av projekthelheten och ska därför ingå i bedömningen och i fortsättningen ingå i miljökonsekvensbeskrivningen. Likaså kunde marktäkten ha kunnat beaktas redan i programskedet som en beskrivning på allmän nivå. Bedömningsmetoderna var i huvudsak kort och tydligt beskrivna. Programmet var lättläsligt och det innehöll inte överlappningar.

I nästan alla kartbilder var projektområdena avgränsade åskådligt så att de ingick i bilden. I miljökonsekvensbeskrivningen ska dock exakta kartbilder med fastighetsgränser presenteras över projektområdet och även på området för kraftledningarna så att markägarna ser vilka planer som riktas till deras marker.

Den tidtabell som presenteras i bedömningsprogrammet (sidorna 3 och 19) över MKB-programmets färdigställande och kontaktmyndighetens tid för utlåtande är felaktig. MKB-programmet tillställdes kontaktmyndigheten i november 2013. Kontaktmyndighetens tid för utlåtande utgår 10.2.2013. För miljökonsekvensbeskrivningens del är tidtabellen knapp och det har inte reserverats nästan någon tid för eventuella tilläggsutredningar eller terrängarbeten efter skedet som gäller MKB-programmet.

I kapitel 3.6 som gäller planeringssituationen och tidtabellen för genomförandet konstateras att de planer och tillstånd som fordras för projektet har presenterats ovan. De presenteras de facto först i kapitel 7 i slutet av programmet.

Sammandrag och anvisningar för fortsatt arbete

Bedömningsprogrammet uppfyller allmänt taget i tillräcklig omfattning de krav som ställs i statsrådets förordning om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. Svagheter i programmet var den kortfattade behandlingen av elöverföringen, bristen på planerat vägnät och att det i gränserna för konsekvensområden inte hade presenterats avgränsningar för områden enligt miljökonsekvens, fastän områdesavgränsningen enligt exemplen varierar och följer zonerna i kartbilden endast delvis. Det fanns vissa behov för kompletteringar när det gäller frågor som skulle utredas och konsekvenser som skulle bedömas, bl.a. fattades i huvudsak konsekvenserna för försvarsmaktens verksamhet, radarverksamhet och kommunikationsförbindelser, behov för tilläggsutredningar av fågelbeståndet och bl.a. växtlighetsinventeringar och eventuellt dräneringsbehov med konsekvenser vore bra att beskriva närmare när det gäller metoderna, dessutom hade inte osäkerhetsfaktorer i anslutning till bedömningen beskrivits. Bedömningsprogrammet är ändå tydligt och täckande och har utarbetats bra och sakkunnigt trots behoven för kompletteringar i miljökonsekvensbeskrivningen.

Ovan och i detta sammandrag framförs några saker som bör korrigeras i det fortsatta arbetet. Kontaktmyndigheten förutsätter att korrigeringar och kompletteringar som framförts i detta utlåtande beaktas samt att eventuella korrigeringar som gäller faktauppgifter och som framförts i kontaktmyndighetens utlåtande eller övriga utlåtanden om programmet kontrolleras och korrigeras vid behov. Som ett sammandrag lyfter kontaktmyndigheten fram följande faktorer, som är centrala i det fortsatta arbetet och miljökonsekvensbeskrivningen:

- I miljökonsekvensbeskrivningen beaktas utöver vindkraftsprojektet även elöverföringen vid bedömningen av utredningsresultaten och miljökonsekvenserna samt möjligheterna att minska och förebygga dem.
- I miljökonsekvensbeskrivningen framförs en plan över det bygg- och servicevägnät som byggs och förbättras med en förtydligande kartbild i enlighet med det som framförs i detta utlåtande under stycket som gäller projektbeskrivningen.
- Kapitlet som gäller avgränsningen av konsekvensområdet kompletteras och preciseras.
- I miljökonsekvensbeskrivningen bör man i samband med konsekvensbedömningarna beakta försvarsmaktens verksamhet samt eventuella konsekvenser för radarverksamhet och kommunikationsförbindelser på ett mer omfattande sätt än endast miljörisksbedömningen.
- Behov av och planer för dränering som beror på projekthelheten beskrivs och deras eventuella konsekvenser för yt- och grundvatten och vattenorganismerna bedöms.
- Utredningarna om fågelbeståndet kompletteras enligt det som framförs i utlåtandet och i bedömningen av konsekvenser för naturvärdena fästs särskild uppmärksamhet vid fågelbeståndets flyttstråk, stora rovfåglar, myrnaturen och konsekvenserna av splittringen av området.

- Vid bullermodelleringarna fästs särskild uppmärksamhet vid hur fast bosättning och fritidsbosättning är belägen i förhållande till dB-kurvorna. Resultaten av modelleringarna (buller och skuggreflexer) presenteras i överskådlig form på en tillräcklig storskalig karta.
- Uppmärksamhet bör fästas vid bedömningen av samverkningarna med andra projekt, särskilt när det gäller splittringen av miljön, myrnaturen, fågelbeståndet och värdefulla landskaps- och kulturmiljöobjekt.

5. Utlåtandet framlagt till påseende

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten skickar sitt utlåtande för kännedom till dem som har gett utlåtande eller framfört åsikt. Dessutom hålls kontaktkommissionens utlåtande framlagt till påseende under en månads tid på den officiella anslagstavlan i Närpes stad (Kyrkvägen 2, 64200 Närpes), i Kurikka stad (Kärrietyie 1, PB 500, 61301 Kurikka) och Östermark (Teuva) kommun (Porvarintie 20 A 4, 64700 Teuva). Utlåtandet finns även till påseende i Närpes stadsbibliotek (Kyrkvägen 2, 64200 Närpes), Kurikka stadsbibliotek (Seurapuistikko 2, 61300 Kurikka) och Östermark (Teuva) kommunbibliotek (Porvarintie 39, 64700 Teuva). Utlåtandet läggs även ut på webben på adressen <http://www.miljo.fi/hedetbjorklidenvindMKB>.

Kontaktkommissionen har skickat den projektansvariga och konsulten kopior av de utlåtanden som getts om MKB-programmet. De ursprungliga handlingarna uppbevaras i ELY-centralen i Södra Österbottens arkiv.

Miljöskyddschef PÄIVI KENTALA
Päivi Kentala

Överinspektör PÄIVI SAARI
Päivi Saari

Avgift 3.812,50 €

Fastställande av avgiften och rättelseyrkande: Avgiften har fastställts enligt avgiftstabellen i statsrådets förordning (907/2012) om närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas avgiftsbelagda prestationer. En betalningsskyldig som anser att ett fel har begåtts vid fastställande av avgiften kan yrka på rättelse av avgiften hos Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten inom sex månader från att avgiften påfördes. Adress: Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten, ansvarsområdet för miljö och naturresurser, PB 262, 65101 Vasa, e-post registratur.sodraosterbotten@ely-centralen.fi

SÄNDLISTA

Ramboll Finland Oy
Närpes och Kurikka städer samt Östermark (Teuva) kommun

FÖR KÄNNEDOM

De som lämnat in utlåtanden och åsikter och uppgett sina kontaktuppgifter
Finlands miljöcentral, bifogat 2 exemplar av bedömningsprogrammet